
BIUDŽETŲ NETEKIMAI DĖL TAIKOMŲ LENGVATŲ IR SPECIALIŲ APMOKESTINIMO SĄLYGŲ

Dėl 2022 metais galiojusių 4 pagrindinių mokesčių lengvatų ir specialiųjų sąlygų, kurios nėra privalomos pagal Europos Sąjungos teisę ir kurias įvertinti galima pagal turimus duomenis, biudžetai neteko apie 3 018,4 mln. eurų pajamų, t. y. palyginamosiomis sąlygomis 370 mln. eurų, arba 15,3 proc., daugiau negu 2021 metais ir 280,5 mln. eurų, arba 11,2 proc., daugiau, nei prognozuota.

2022 metų valstybės biudžeto (GPM – valstybės ir savivaldybių biudžetų) pajamų netekimai dėl pagrindinių mokesčių lengvatų ir specialiųjų sąlygų, mln. eurų

PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESTIS iš viso:	488,5	Trumpas komentaras dėl lengvatos / specialiosios apmokestinimo sąlygos turinio ir siūlomo sprendimo (ne)tęsti lengvatos taikymo	Papildoma analitinė informacija apie lengvatas, priskirtas 142 milestone
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo, taikomo vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, kai šių prekių įsigijimo išlaidos visiškai ar iš dalies kompensuojamos Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo nustatyta tvarka; neįgalųjų techninės pagalbos priemonėms ir jų remontui; receptiniams nekompensuojamiems vaistams	153,4	Pasinaudota 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos Direktyvoje 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau - PVM direktyva) numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata orientuota į socialiai jautrius gyventojų sluoksnius, kas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau - Vyriausybės programa), V skyriaus „Ilgas ir visavertis sveiko žmogaus gyvenimas“ keliamus visuomenės sveikatos stiprinimo tikslus, nes padidina nurodytų prekių įperkumą pacientams. Be to, pareikalauja mažiau lėšų iš PSDF biudžeto (padidinus PVM tarifą kompensuojamiems vaistams ir medicinos pagalbos priemonėms, valstybės biudžetas gautų daugiau pajamų, tačiau atsirastų poreikis tokia pačia apimtimi finansuoti atitinkamų metų PSDF biudžetą).	
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo restoranų, kavinių ir panašių maitinimo įstaigų teikiamoms maitinimo paslaugoms ir išsinešti tiekiamam maistui, išskyrus alkoholinius gėrimus	132,6	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata taikoma laikinai, t.y. nuo 2021 m. liepos mėn. iki 2023 m. gruodžio mėn., ja buvo siekiama sušvelninti pandemijos ir energetikos krizės poveikį maitinimo paslaugų sektoriui. Lietuvos Respublikos Seimas 2023 m. rugsėjo 10 d. posėdyje atmetė siūlymą šią lengvatą pratęsti.	

Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo šilumos energijai, tiekiamai gyvenamosioms patalpoms šildyti, į gyvenamąsias patalpas tiekiamam karštam vandeniui arba šaltam vandeniui karštam vandeniui paruošti ir šilumos energijai, sunaudotai šiam vandeniui pašildyti	63,4	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata prisideda prie Vyriausybės tikslo užkirsti kelią energijos nepritekliui ir su juo kovoti, taip pat prie priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslų optimizuojant centralizuotas šilumos tiekimo sistemas ir naudojant alternatyvų kurą.	
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo keleivių vežimo nustatytais reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugoms, taip pat keleivių bagažo vežimo paslaugoms	31,0	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata siekiama sumažinti paslaugos kainą galutiniam naudotojui, padidinti viešojo transporto sistemos patrauklumą ir prieinamumą, kartu prisidedant prie žaliojo kurso tikslų, kas atitinka Vyriausybės programos darnios transporto sistemos plėtros iniciatyvos.	
1) Dėl specialios tvarkos taikymo, kai apmokestinamasis asmuo neprivalo pateikti prašymo įregistruoti jį PVM mokėtoju ir už tiekiamas prekes ir teikiamas paslaugas skaičiuoti PVM ir mokėti jį į biudžetą, jeigu bendra atlygio už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje suma per paskutinius 12 mėnesių neviršijo 45 000 eurų (palyginti su Direktyvoje Lietuvai numatyta 29 000 eurų riba), ar 2) įsiregistravimo PVM mokėtoju pagal PVMĮ 71-1 straipsnį dėl šalies teritorijoje įsigytų prekių iš kitos šalies sumos, kuri neviršijo 14 000 eurų ribos (palyginti su Direktyvoje numatyta 10 000 eurų riba)	29,0	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS PERŽIŪRĖTI LENGVATĄ.</i></p> <p>Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata skatinamas verslumas, smulkiojo verslo plėtra, kas yra viena iš prioritetinių krypčių, siekiant valstybės strateginių tikslų, įtvirtintų Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintoje 2012 m. gegužės 15 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XI-2015, tai pat Vyriausybės programos ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, nuostatas, susijusias su administracinės ir mokestinės naštos smulkiajam verslui mažinimu. Siekiant dar labiau sumažinti administracinę ir mokestinę naštą smulkiajam verslui Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19, 21, 71, 92 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektu</p>	

		<p>(toliau – PVM įstatymo projektas) siūloma nuo 2024 m. sausio 1 d. padidinant registravimosi PVM mokėtojais ribą nuo 45 000 iki 55 000 eurų. 2021 m. sausio 22 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2021/86 Lietuvai suteiktas leidimas nuo PVM atleisti apmokestinamuosius asmenis, kurių metinė apyvarta neviršija 55 000 eurų ribos.</p> <p>Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 PVM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2931 (XIVP-2931 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 19, 21, 71, 92 straipsnių ... (lrv.lt)), taip pat Mokesčių darbo grupės „Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ skaidrėse (PowerPoint pristatymas (lrv.lt), 24 skaidrė)</p>	
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo apgyvendinimo paslaugoms	26,9	<p>Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata įvesta siekiant pagerinti verslo konkurencines sąlygas bei padidinti atvykstančių į Lietuvą turistų srautus, kas atitinka Vyriausybės programos Kultūrinės diplomatijos, valstybės įvaizdžio ir tarptautiškumo iniciatyvas dėl didėjančio šalies žinomumo ir turizmo.</p>	
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo meno ir kultūros įstaigų, meno ir kultūros renginių, sporto renginių, sporto klubų lankymui ir kitų asmenų, teikiančių panašias į sporto klubų teikiamas paslaugas, lankymui, atlikėjų teikiamoms atlikimo paslaugoms.	15,5	<p>Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata nustatyta nuo 2021-07-01, siekiant sušvelninti COVID-19 pandemijos ir energetikos krizės poveikį.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lengvata meno ir kultūros įstaigų, meno ir kultūros renginių lankymui pratęsta neterminuotai - kas atitinka Vyriausybės programos III skyriaus „Asmenybės ir visuomenės gyvenimo kokybę keičianti kultūra“ nuostatų tikslus dėl visiems prieinamos ir įtraukios kultūros. - Lengvata sporto renginių, sporto klubų lankymui ir kitų asmenų, teikiančių panašias į sporto klubų teikiamas paslaugas, lankymui, atlikėjų teikiamoms atlikimo paslaugoms nebetaikoma nuo 2023-07-01. 	

Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo knygoms ir neperiodiniams informaciniais leidiniams	15,0	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata taikoma švietimo ir kultūros skatinimo tikslais, kas atitinka Vyriausybės programos III skyriaus „Asmenybės ir visuomenės gyvenimo kokybę keičianti kultūra“ nuostatų tikslus dėl visiems prieinamos ir įtraukios kultūros.	
Dėl 0 proc. PVM tarifo, taikomo tiekiamoms vakcinoms nuo COVID-19 ligos, tiekiamoms <i>in vitro</i> diagnostikos medicinos priemonėms, skirtoms COVID-19 ligos diagnostikai.	7,8	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata orientuota į COVID-19 pandemijos padarinių mažinimą – buvo siekiama sumažinti vakcinų ir <i>in vitro</i> diagnostikos medicinos priemonių kainą. Lengvata taikyta laikinai, t.y. nuo 2021-01-01 iki 2022-12-31.	
Dėl lengvatinio 5 proc. PVM tarifo, taikomo laikraščiams, žurnalams ir kitiems periodiniams leidiniams, išskyrus erotinio ir (ar) smurtinio pobūdžio arba profesinės etikos nesilaikančius leidinius	5,8	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata užtikrinamas spaudos prieinamumas platesniam skaitytojų ratui, kas atitinka Vyriausybės programos III skyriaus „Asmenybės ir visuomenės gyvenimo kokybę keičianti kultūra“ nuostatų tikslus dėl visiems prieinamos ir įtraukios kultūros.	
Dėl lengvatinio 9 proc. PVM tarifo, taikomo buitiniams energijos vartotojams tiekiamoms malkoms ir medienos produktams, skirtiems kūrenti	5,7	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta laikina galimybe (iki 2030 m.) taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata orientuota į socialiai jautrius gyventojų sluoksnius. Ja siekiama sumažinti gyventojams, šildymui naudojantiems malkas ir medienos produktus, tenkančią finansinę naštą bei paskatinti atsinaujinančių išteklių naudojimą, kas atitinka Vyriausybės programos skurdo mažinimo iniciatyvas, kuriomis siekiama mažinti pajamų nelygybę ir skurdą. Artėjant lengvatos termino pagal PVM direktyvą pabaigai (2030 m.), lengvata bus atitinkamai peržiūrima nacionalinėje teisėje.	
Dėl kompensacinio PVM tarifo ūkininkams schemos taikymo (darant prielaidą, kad nesant schemos, ūkininkai nesirinktų registruotis PVM mokėtojais)	2,4	Pasinaudota PVM direktyvoje numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata siekiama atitinkamiems smulkiems ūkininkams taikyti supaprastintas procedūras bei sumažinti administracinę naštą, kas atitinka Vyriausybės programos ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos	

		<p>Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, nuostatas, susijusias su administracinės ir mokestinės naštos smulkiajam verslui mažinimu.</p>												
<p>AKCIZŲ MOKESTIS iš viso:</p> <p>Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras, verslo reikmėms</p>	<p>337,4</p> <p><i>PRIMTAS SPRENDIMAS SUSIAURINTI LENGVATĄ.</i></p> <p>Pasinaudota 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvoje 2003/96/EB, pakeičiančioje Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, (toliau – Direktyva 2003/96/EB) numatyta galimybe taikyti diferencijuotas apmokestinimo normas. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsakyti sektoriaus išskirtinumo, Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58(1), 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 3 priedu įstatymo projektu (toliau – Akcizų įstatymo projektas) (priimtas 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-1933) siūloma gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, nustatyti didesnę akcizų tarifą.</p> <p>Analizė ir argumentacija yra pateikta 2021-12-01 Akcizų įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-1185 (XIVP-1185 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58(1)... (Irs.lt)), 2021 m. liepos 14 d. Mokesčių darbo grupės prezentacijoje (Teal Beige Simple Listing Presentation (Irv.lt)), 10, 14 skaidrės) ir Aplinkos ministerijos puslapyje skelbiamoje analizėje</p>	<p>Akcizų įstatymo 59 str. 3 d. lengvatinis 0,54 EUR/MWh akcizas gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms</p> <ul style="list-style-type: none"> Naudos gavėjai: šia lengvata 2018 m. pasinaudojo 54 juridiniai asmenys suvartodami, lengvata pritaikyta 6,7 TWh, didžiaja dalimi tai šilumos tiekėjų suvartotas gamtinių dujų kiekis. Biudžeto netekitys 137 mln. EUR. Panaikinus lengvatą būtų pritaikytas 23,6 EUR/MWh akcizas (ES-26 vidurkis – 3,3 EUR/MWh*, Baltijos šalių ir CEE šalių vidurkis – 1,26 EUR/MWh). Lengvatos tikslas: mažinti energetinį skurdą ir šildymo sąskaitas, didinti pramonės įmonių konkurencingumą. NEKS plane numatyta nuo 2025 m. laipsniškai naikinti lengvatą. Šiuo metu taikomas lengvatinis 0,54 EUR/MWh akcizas atitinka Energijos mokesčių direktyvoje numatytą minimalų akcizą. SVARBU: Lietuvoje taikoma -2,4 EUR/MWh gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamoji prie gamtinių dujų perdavimo kainos, kartu su esamu 0,54 EUR/MWh akcizu atitinka ES šalių vidurkį (3,3 EUR/MWh). SIŪLYMAS: Lietuvoje galėtų būti taikomas 1 EUR/MWh akcizas dujoms šildymui. Akcizų įstatyme numatytas 23,6 EUR/MWh akcizas neturėtų būti taikomas, tokio dydžio akcizas yra neadekvatus, ženkliai didesnis už ES vidurkį. <p>Akcizų lengvatų peržiūra: gamtinės dujos</p> <p>Akcizai su lengvata</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>2021 m.</th> <th>% kainos pokytis</th> <th>2023-2025 m.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0,54</td> <td><7%</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, Eur/MWh</p> <p>Gamtinės dujos tiekiamos buitiniams vartotojams ir asmenims, pagal Labdaros ir paramos įstatymą, Eur/MWh</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>0,5</td> <td><4%</td> <td>0,5</td> </tr> </tbody> </table> <p>Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus verslo reikmėms, Eur/MWh</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>1,08</td> <td><2%</td> <td>1,5</td> </tr> </tbody> </table> <p>Neapmokestinta</p> <p>Gamtinių dujų akcizai verslo reikmėms didintų kainą vidutiniškai apie 1,04 – 3,33%:</p>	2021 m.	% kainos pokytis	2023-2025 m.	0,54	<7%	1	0,5	<4%	0,5	1,08	<2%	1,5
2021 m.	% kainos pokytis	2023-2025 m.												
0,54	<7%	1												
0,5	<4%	0,5												
1,08	<2%	1,5												

	<p>(Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymo ir akcizų taikymo energiniams produktams analizė - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (lr.v.lt)).</p>	<p>Modeliuojamas kainos pokytis, EUR/MWh</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>Kaina pagal galiojančius tarifus (EUR/MWh)</th> <th>Kaina su akcizu (EUR/MWh)</th> <th>Pokytis (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2022</td> <td>51,91</td> <td>52,45</td> <td>1,04%</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>35,84</td> <td>36,38</td> <td>1,51%</td> </tr> <tr> <td>2024</td> <td>31,13</td> <td>31,67</td> <td>1,73%</td> </tr> <tr> <td>2025</td> <td>30,07</td> <td>31,07</td> <td>3,33%</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	Kaina pagal galiojančius tarifus (EUR/MWh)	Kaina su akcizu (EUR/MWh)	Pokytis (%)	2022	51,91	52,45	1,04%	2023	35,84	36,38	1,51%	2024	31,13	31,67	1,73%	2025	30,07	31,07	3,33%
Metai	Kaina pagal galiojančius tarifus (EUR/MWh)	Kaina su akcizu (EUR/MWh)	Pokytis (%)																			
2022	51,91	52,45	1,04%																			
2023	35,84	36,38	1,51%																			
2024	31,13	31,67	1,73%																			
2025	30,07	31,07	3,33%																			
<p>Dėl mažesnio akcizų tarifo žemės ūkio veikloje naudojamiems gazoliams</p>	<p>83</p> <p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SUSIAURINTI LENGVATĄ.</i></p> <p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsisakyti sektorinio išskirtinumo, Akcizų įstatymo projektu buvo siūloma susiaurinti šios akcizų lengvatos apimtį, nustatant metinius gazolių kiekių limitus, kuriems ši lengvata galėtų būti taikoma, taip pat apribojimą gazolius naudoti žemės ūkio technikoje (įskaitant traktorius). Analizė ir argumentacija yra pateikta 2021-12-01 Akcizų įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-1185 (XIVP-1185 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58(1)... (lrs.lt)), 2021 m. liepos 14 d. Mokesčių darbo grupės prezentacijoje (Teal Beige Simple Listing Presentation (lr.v.lt)) ir Aplinkos ministerijos puslapyje skelbiamoje analizėje ((Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymo ir akcizų taikymo energiniams produktams analizė - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (lr.v.lt))). Šia lengvata siekiama išsaugoti Lietuvos žemės ūkio subjektų konkurencingumą, todėl 2023 m.</p>	<p>Žemės ūkyje naudojamas dyzelinas</p> <p>Pagal dabartinę reguliavimą žemės ūkyje naudojamam dyzelinui (praktikoje vadinamam „žaliajam“ dyzelinui) taikomas lengvatinis 60 Eur/1000 l akcizų tarifas (be lengvatos standartinis akcizų tarifas dyzelinui siekia 372 Eur/1000 l).</p> <p>Žemės ūkio sektorius generuoja apie 30 proc. visų nedalyvaujančių ATL sektoriuje išmetamo ŠESD kiekio. Daugiausiai ŠESD generuoja stambesni ūkiai, kurie turi geresnius veiklos rodiklius ir didesnes finansines galimybes investuoti į mažiau taršias technologijas ir gali ženkliau prisidėti prie ŠESD išmetimų mažinimo. Tą gali paskatinti kvotos įvedimas lengvatiniu akcizų tarifu apmokestinamo kuro įsigyjamam kiekiui.</p> <p>Siūloma nuo 2025 m. liepos 1 d. akcizų lengvatą taikyti kiekvienam ūkiui, sunaudojančiam iki 100 tūkst. litrų šio kuro per metus (kvotos ribą viršijančiai kuro daliai lengvata nebūtų taikoma), nuo 2026 m. liepos 1 d. kuro kvotą sumažinant iki 50 tūkst. litrų per metus.</p> <p>Nuo 2024 m. įvesta 100 tūkst. litrų kvota paliestų apie 250 stambiausių ūkių (0,2 proc. visų ūkių), o nuo 2025 m. įvesta 50 tūkst. litrų kvota – paliestų mažiau nei 800 stambiausių ūkių (0,6 proc. visų ūkių), kurie kvotas viršinančius kuro kiekius turėtų įsigyti įprastine dyzelino kaina su standartiniu akcizų tarifu.</p> <p>Tokiu būdu stambiams ir vidutiniams ūkiams būtų paskata pereiti prie tausios žemdirbystės, kuri leistų sumažinti degalų sąnaudas žemės dirbimui nuo 250 tūkst. tonų iki 150 tūkst. tonų per metus bei sutaupyti apie 500 tūkst. tonų CO2 išmetimų. Sumažinus degalų sąnaudas, tikėtina, kad jiems galėtų pakakti lengvatiniu akcizų tarifu apmokestinamo degalų kiekio.</p>																				

gegužės 9 d. priimtu Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 58-1, 59 straipsnių, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, įstatymo papildymo nauju 3 priedu ir 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymu Nr. XIV-1933 nustatytas apribojimas lengvatiniu akcizų tarifu apmokestinamus gazolius naudoti tik žemės ūkio technikoje (įskaitant traktorius), nenustatant metinių gazolių kiekių limitų.

Taip pat apibrėžiamas lengvatiniu akcizo tarifu apmokestinto gazolio naudojimas tik žemės ūkio technikoje. Šiuo sprendimu, daromas tiesioginis poveikis pertekliniam gazolio įsigijimui ir naudojimui ne žemės ūkio veiklose, mažinamas ŠESD.

Privalumai

1. Bendros kvotos (lubų) gazolini nustatymas	2. Kuro normos litras/ ha pagal produkcijos rūšį mažinimas	3. Lengvatos gazoliui keitimas pinigine išmoka
<ul style="list-style-type: none"> - palankesnis mažiems ir vidutiniams ūkiams; - lengva administruoti; - daugiau gauna – daugiau moka; - didžiausias CO₂ sumažėjimas 	<ul style="list-style-type: none"> - mažinant normą proporcingai visiems procentine dalimi; - daugiau prie CO₂ mažinimo prisidėtų dideli ūkiai; 	<ul style="list-style-type: none"> - skatintų efektyviau naudoti gautą paramą
didžiausias lėšų sutaupymas	mažesnis lėšų sutaupymas	administravimo sąnaudos + išmokos dydis Eur.

Bendros kvotos žaliajam gazoliui (dyzelinui) nustatymas

Kvota (limitas) tūkst. litrų	Ūkių sk. neįsitenkantis į kvotą	Apmokestintas lengvatiniu tarifu kiekis (tūkst. litrų)	Apmokestintas pilnu tarifu kiekis (tūkst. litrų)	Apmokestintas pilnu tarifu kiekis %	Įplaukos mln. Eur.
100	247	276 980	25 181	8	9,37
50	721	257 015	45 146	15	16,79

Akcizo mokestis ES šalyse

Dėl gamtinių dujų, tiekiamų buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų

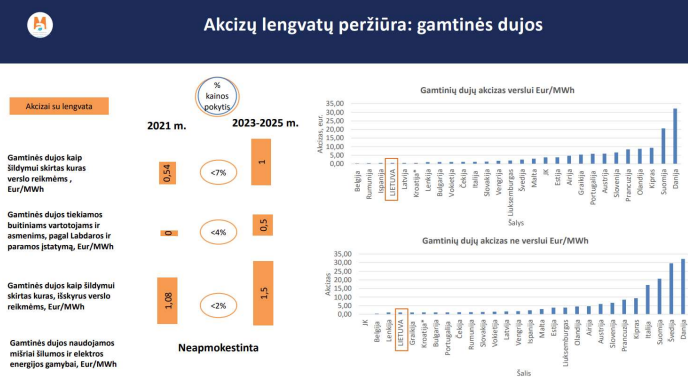
60,2

PRIIMTAS SPRENDIMAS SUSIAURINTI LENGVATĄ.

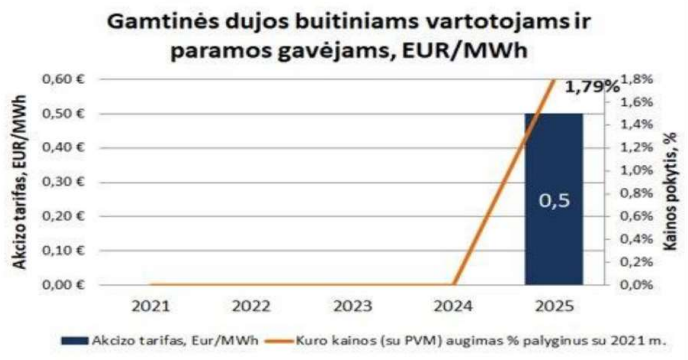
Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsakyti sektorinio išskirtinumo, Akcizų įstatymo projektu (priimtas 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-1933) siūloma gamtinėms dujoms, tiekiamoms buitiniams vartotojams, panaikinti atleidimą nuo akcizų, nustatant joms lengvatinį akcizų tarifą. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2021-12-01 Akcizų įstatymo projekto aiškinamajame rašte XIVP-1185 ([XIVP-1185 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58\(1\)... \(lrs.lt\)](#)), 2021 m. liepos 14 d. Mokesčių darbo grupės prezentacijoje ([Teal Beige Simple Listing Presentation \(lrv.lt\)](#)), 10, 14 skaidrės) ir Aplinkos ministerijos puslapyje skelbiamoje analizėje ([Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymo ir akcizų taikymo energiniams produktams analizė - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija \(lrv.lt\)](#)).

Akcizų įstatymo 58(1) str. 1 d. 4 p. lengvata, pagal kurią nuo akcizų atleidžiamos gamtinės dujos, tiekiamos buitiniams gamtinių dujų vartotojams

- Naudos gavėjai: 595 000 namų ūkių (visi būtiniai vartotojai). Lengvatos tikslas: mažinti energetinį skurdą ir šildymo/dujų sąskaitas.
- Biudžeto netekty: 49,1 mln. EUR.
- Panaikinus būtų pritaikytas 23,6 EUR/MWh akcizas, buitiniams vartotojams dujų kaina padidėtų **~90 proc.**, taptų vienos didžiausių ES. 2020 m. I pusr. vidutinė gamtinių dujų kaina buitiniams vartotojams Lietuvoje siektų 51,6 EUR/MWh.
- Lengvatos panaikinimas nenumatytas NEKSP, prieštarauja NENS pagrindiniam tikslui gamtinių dujų srityje – užtikrinti vartotojų aprūpinimą gamtinėmis dujomis ekonomiškumo principu pagrįstomis sąnaudomis ir konkurencingomis kainomis.
- **SVARBU:** Lietuvoje taikoma **~2,4 EUR/MWh** gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamoji prie gamtinių dujų perdavimo kainos (būta taikoma iki 2014 m.). „Saugumo dedamoji“ taikoma visiems dujų vartotojams ir atlieka akcizo vaidmenį – mažina dujų konkurencingumą lyginant su alternatyviais energijos šaltiniais, surenkamos lėšos (~60 mln.EUR/metus) panaudojamos valstybės politikos tikslų įgyvendinimui ir energetinio saugumo užtikrinimui.
- Europos Sąjungoje 15 valstybių narių taiko mažesnę nei **4 EUR/MWh akcizų** buitinių vartotojų šildymo reikmėms suvartojamoms gamtinėms dujoms, Baltijos šalyse bei Vidurio ir Rytų Europos šalyse šis vidurkis siekia **1,8 EUR/MWh**.
- **SŪLYMAS:** Lietuvoje galėtų būti taikomas **0,5 EUR/MWh** akcizas gamtinėms dujoms, tiekiamoms buitiniams gamtinių dujų vartotojams. Akcizų įstatyme numatytas 23,6 EUR/MWh akcizas neturėtų būti taikomas, tokio dydžio akcizas yra neadekvatus, ženkliai didesnis už ES vidurkį.

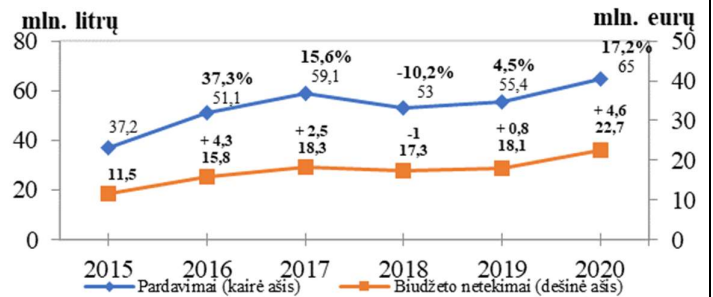
Akcizai gamtinėms dujoms bei poveikis kainai:

			<p>Akcizų poveikis gamtinių dujų buitiniams vartotojams nebūtų reikšmingas:</p> <p>Modeliuojamas pokytis 1-ajam ir 2-ajam pogrupiams, EUR/mėn. su PVM</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>1 vartotojų pogrupis (4,5 m³/mėn.)</th> <th>2 vartotojų pogrupis (108,2 m³/mėn.)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kaina pagal galiojantį tarifą: 3,395</td> <td>Kaina su akcizais: 48,352</td> </tr> <tr> <td>Kaina su akcizais: 3,44</td> <td>Kaina su akcizais: 49,434</td> </tr> <tr> <td>Pokytis: 1,33%</td> <td>Pokytis: 2,24%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Modeliuojamas pokytis 3-ajam vartotojų pogrupiui (4371,9 m³/mėn.), EUR/mėn. su PVM</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>3-ajam vartotojų pogrupiui (4371,9 m³/mėn.)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kaina pagal galiojantį tarifą: 1709,031</td> </tr> <tr> <td>Kaina su akcizais: 1752,75</td> </tr> <tr> <td>Pokytis: 2,56%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Buitinių vartotojų skaičius pirmajame pogrupyje – 457 603, antrajame – 145 308, trečiajame - 67.</p>	1 vartotojų pogrupis (4,5 m ³ /mėn.)	2 vartotojų pogrupis (108,2 m ³ /mėn.)	Kaina pagal galiojantį tarifą: 3,395	Kaina su akcizais: 48,352	Kaina su akcizais: 3,44	Kaina su akcizais: 49,434	Pokytis: 1,33%	Pokytis: 2,24%	3-ajam vartotojų pogrupiui (4371,9 m ³ /mėn.)	Kaina pagal galiojantį tarifą: 1709,031	Kaina su akcizais: 1752,75	Pokytis: 2,56%
1 vartotojų pogrupis (4,5 m ³ /mėn.)	2 vartotojų pogrupis (108,2 m ³ /mėn.)														
Kaina pagal galiojantį tarifą: 3,395	Kaina su akcizais: 48,352														
Kaina su akcizais: 3,44	Kaina su akcizais: 49,434														
Pokytis: 1,33%	Pokytis: 2,24%														
3-ajam vartotojų pogrupiui (4371,9 m ³ /mėn.)															
Kaina pagal galiojantį tarifą: 1709,031															
Kaina su akcizais: 1752,75															
Pokytis: 2,56%															
Dėl mažesnio akcizų tarifo šildymui skirtiems gazoliams	32,3	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SUSIAURINTI LENGVATĄ.</i></p> <p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti mažesnę apmokestinimo lygį. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsisakyti sektoriaus išskirtinumo, Akcizų įstatymo projektu (priimtas 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-1933) siūloma šildymui skirtiems gazoliams nustatyti didesnę akcizų tarifą.</p> <p>Analizė ir argumentacija yra pateikta 2021-12-01 Akcizų įstatymo projekto aiškinamajame rašte XIVP-1185 (XIVP-1185 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58(1)... (lrs.lt)), 2021 m. liepos 14 d. Mokesčių darbo grupės prezentacijoje (Teal Beige Simple Listing</p>	<p>Ši lengvata įvesta 2002 metais, orientuojantis į Europos Sąjungos teisėje numatytą minimalų šio kuro apmokestinimo lygį (iki tol šiam kurui buvo taikytas standartinis dyzelinio kuro tarifas). Nuo to laiko jo dydis iš esmės nekito (nors standartinis akcizų tarifas didėjo). Šiuo metu šildymui skirto kuro akcizų tarifas sudaro 5,7 proc. taikomo standartinio akcizų tarifo (įvedimo metu 2002 metais sudarė 11 proc.). Vien dėl mokesčių veiksnių vienas litras šildymui skirto dyzelinio kuro vidutiniškai yra apie 0,40 euro, arba apie 2 kartus (priklausomai nuo žaliavinės naftos ir galutinių kuro kainų pokyčių), pigesnis nei įprastas dyzelinis kuras, nors iš esmės tai tas pats kuras, skiriasi tik naudojimo paskirtis. Europos Sąjungos valstybės narės (Estija, Bulgarija, Graikija, Vengrija, Nyderlandai, Rumunija, Slovakija) šildymui skirtam dyzeliniam kurui taiko tokį patį akcizų tarifą kaip ir įprastam. Likusios šalys taiko daugiau ar mažiau sumažintus akcizų tarifus (pvz., Latvijoje šildymui skirtam kurui taikomas akcizų tarifas sudaro 13,7 proc. įprastam dyzeliniam kurui taikomo tarifo, Lenkijoje – 15,7 proc.).</p> <p>Nuo lengvatinio tarifo įvedimo šildymui skirto dyzelinio kuro populiarumas turėjo tendenciją augti (2004–2020 metais pardavimai išaugo 3,4 karto arba vidutiniškai beveik po 10 proc. kasmet), atitinkamai didėjo ir biudžeto pajamų iš akcizų netekimai, kurie 2020 metais pasiekė beveik 23 mln. eurų.</p>												

[Presentation \(Irv.lt\)](#), 10, 13 skaidrės) ir Aplinkos ministerijos puslapyje skelbiamoje analizėje ([Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymo ir akcizų taikymo energiniams produktams analizė - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija \(Irv.lt\)](#)).

Šildymui skirto dyzelinio kuro pardavimų ir biudžeto netekimų dinamika 2016–2020 metais, mln. litrų, mln. eurų ir proc.

Šaltiniai: VMI ir Finansų ministerija.

Šildymui skirto dyzelinio kuro pardavimų augimui įtakos turėjo nuolat didėjęs šį kurą naudojančių asmenų (gyventojų ir įmonių)¹ skaičius, tačiau dėl sparčiau nei šio kuro pardavimai didėjančio kuro naudotojų skaičiaus vidutiniškai vieno asmens įsigytas kuro kiekis turėjo tendenciją mažėti.

Dyzelinio kuro naudotojų skaičiaus ir vidutiniškai vieno asmens įsigyto kuro kiekio dinamika 2016–2020 metais, tūkst. litrų, tūkst. asmenų ir proc.

Šaltinis – VMI.

Panaikinus akcizų lengvatą visa apimtimi, įmonių ir gyventojų papildomi metiniai kaštai būtų apie 25 mln. eurų² (kai kuriais atvejais įskaitant PVM), darant prielaidą, kad šie subjektai nesirinktų

¹ Atliekant analizę nagrinėjami asmenys, kurių vardu registruoti katilai ir kuriems išduoti leidimai įsigyti tam tikrą šildymui skirtą dyzelinio kuro kiekį.

² Kaštų suma priklausys nuo naftos kainos ir įmonių bei gyventojų šildymui skirtą dyzelinio kuro naudojimo įpročių pokyčių.

		<p>alternatyvių šildymo būdų. Vien būsto šildymas³ vidutiniškai namų ūkiui pabrangtų apie 1,3 tūkst. eurų per metus. Vienas juridinis asmuo vidutiniškai patirtų apie 8 tūkst. eurų papildomų išlaidų, individualią veiklą vykdančias fizinis asmuo – apie 4 tūkst. eurų.</p> <p>Didžioji dauguma (beveik 85 proc.) lengvata besinaudojančių asmenų yra fiziniai asmenys, kurių bendras sunaudojamas šildymui skirtas dyzelinio kuro kiekis pastaraisiais metais augo ir šiuo metu sudaro virš 60 proc. viso sunaudojamo šio kuro kiekio. Gyventojų, kurie, tikėtina, kurą naudoja tik būsto šildymui, yra apie 40 proc., o jų sunaudojamas kiekis nesiekia penktadalio visų fizinių ir juridinių asmenų sunaudoto šildymui skirtas kuro kiekio.</p> <p>Lengvatos naudotojo profilis:</p> <p style="text-align: center;">Įmonės</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keliolika ūkio subjektų (apie 2 proc. visų lengvata pasinaudojusių juridinių asmenų, iš jų ir didesnės įmonės, užsiimančios inžinerinių statinių statyba, cemento gamyba, pieno produktų, pašarų gamyba, žemės ūkio veikla, šilumos tinklai, globos namai) sunaudoja didesnius kuro kiekius (jų bendrai sunaudotas tokio kuro kiekis sudaro ketvirtadalį visų juridinių asmenų sunaudoto kiekio). Tačiau didžioji dalis (beveik 80 proc.) įmonių kuro sunaudoja ne daugiau nei vidutiniškai vienas juridinis asmuo (20,8 tūkst. litrų per metus), o tokios įmonės vidutiniškai sunaudoja 6,8 tūkst. litrų per metus – panašiai tiek, kiek vidutiniškai vienas gyventojas. Ši juridinių asmenų grupė sunaudoja ketvirtadalį viso juridinių asmenų sunaudojamo kuro kiekio. - Didžiausia lengvatinio kuro dalis sunaudojama Vilniaus mieste (7 proc. kiekio), tačiau lengvata itin aktuali ir regionuose (bendrai visos rajono savivaldybės sunaudoja virš 80 proc. viso juridinių asmenų sunaudojamo kuro kiekio). - 4,5 proc. (apie 0,3 mln. eurų) lengvatos atitenka socialiai jautrioms ar visuomeninį interesą užtikrinančioms grupėms: viešosioms (mokymosi, kultūros, sveikatos priežiūros, globos ir slaugos) įstaigoms, religinėms bendruomenėms, asociacijoms, biudžetinėms įstaigoms. - Įmonių tipas – dažniausiai labai mažos ir mažos uždarnosios akcinės bendrovės, žemės ūkio bendrovės ir kooperatyvai.
--	--	---

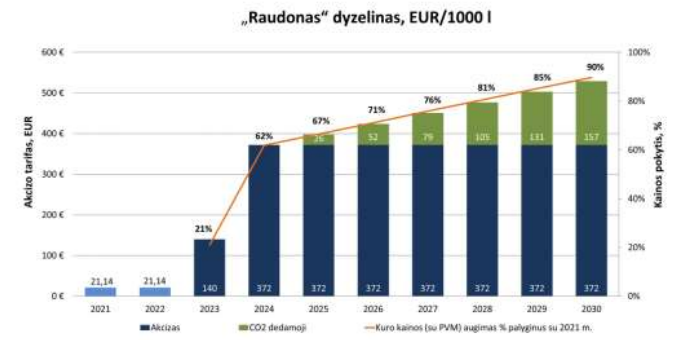
³ Prielaida dėl būsto šildymui reikalingo dyzelinio kuro kiekio paremta gyventojų, nevykdžiusių individualios veiklos, įsigyto tokio kuro vidurkiu (apie 3 tūkst. litrų per metus).

			<ul style="list-style-type: none"> - Dominuoja kelios veiklos – transporto priemonių remontas, mažmeninė ar didmeninė prekyba, apdirbamoji gamyba, žemės ūkis. - Lengvata pasinaudojusios įmonės padengia 6 proc. darbo rinkos, penktadalis moka vidutinį ir didesnę atlyginimą. - Lengvatos suteikta nauda (mažesni kuro kaštai) sudaro 0,8 proc. visų ja pasinaudojusių įmonių sumokėtų mokesčių. - Lengvatą panaikinus visa apimtimi, jei papildomi kaštai nebūtų įtraukti į prekių ir paslaugų kainas, du trečdaliai įmonių išliktų pelningos, o iš likusių įmonių didžioji dalis liktų nuostolingos, nepriklausomai nuo to, ar gautų lengvatą, ar ne. - Penktadalis lengvata pasinaudojusių įmonių 2020 metų pabaigoje turėjo COVID nepriemoką. <p style="text-align: center;">Gyventojai</p> <ul style="list-style-type: none"> - Didesnius kiekius naudoja (ir didžiausią lengvatos naudą gauna) individualią veiklą vykdančys asmenys – daugiausia ūkininkai (apie 75 proc. visų individualią veiklą vykdančių gyventojų). Dominuoja mišrus žemės ūkis, grūdinių (išskyrus ryžius), ankštinių ir aliejingų sėklų augalų auginimas. Taigi šildymui skirtas dyzelinis kuras dažniau naudojamas ekonominei veiklai vykdyti nei gyvenamajam būstui šildyti. - Beveik pusė fizinių asmenų nevykdo individualios veiklos ir kurą, tikėtina, naudoja tik būsto šildymui. Tokie gyventojai sunaudoja tik apie ketvirtadalį viso fizinių asmenų sunaudojamo kuro. - Lengvata aktualiausia regionuose (virš 90 proc. gyventojams tenkančios lengvatos apimtys atitenka rajonų savivaldybėms). - Beveik pusė lengvatos naudotojų yra vidutinio amžiaus, ketvirtadalis – pensinio amžiaus. - Vertinant gyventojų gaunamas pajamas⁴, pusė jų į rankas gauna mažesnę nei vidutinį darbo užmokestį, penktadalis – mažesnę nei MMA. - Trečdalis visų gyventojų, gaunančių nors kažkiek pajamų, gauna pajamų iš individualios veiklos vykdymo. Tai yra apie pusė visų individualią veiklą vykdančių asmenų, kas reiškia, kad kita pusė tokių asmenų pajamas gauna ne iš individualios veiklos, o iš kitų pajamų šaltinių – darbo santykių, socialinių išmokų ir (ar) kitų pajamų šaltinių.
--	--	--	---

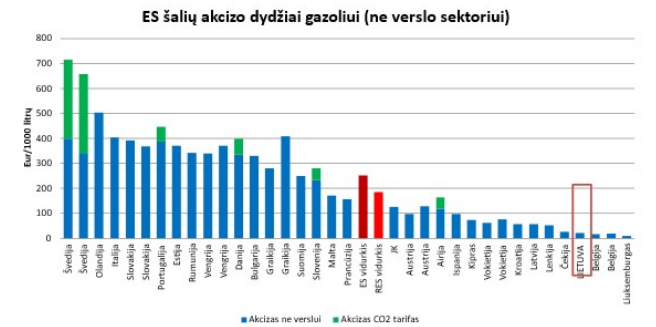
⁴ Vertinti pagrindiniai gyventojų pajamų šaltiniai: su darbo santykiais susijusios pajamos, pajamos iš vykdytos individualios veiklos ir socialinės išmokos.

- Asmenų, gavusių nors kažkiek pajamų iš individualios veiklos, pajamos į rankas vidutiniškai beveik 8 kartus didesnės nei asmenų, dirbančių tik pagal darbo sutartį ir (ar) gaunančių socialines išmokas.

9 pav. Akcizai ir CO₂ dedamoji „raudonam“ dyzelinui bei poveikis kainai

Šildymui skirto gazolio akcizai ES šalyse (ne verslui)

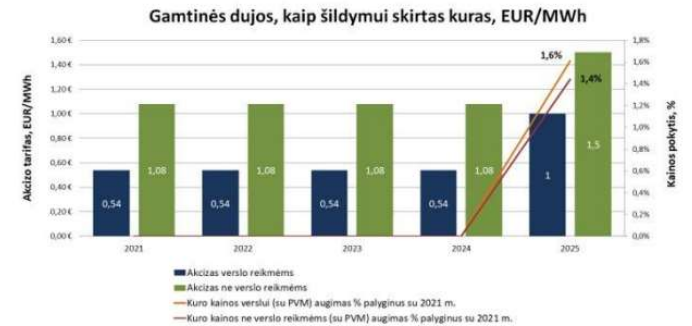
			<p>Šildymui skirto gazolio akcizai ES šalyse (verslui)</p> <p>ES šalių akcizo dydžiai gazoliui (verslo sektoriui)</p> <p>Legend: ■ Akcizas Verslui ■ Akcizas CO2 tarifas</p>
<p>Dėl mažesnio akcizų tarifo vynui ir kitiems fermentuotiems gėrimams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija yra ne didesnė kaip 8,5 procento</p>	19	<p>Pasinaudota 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvoje 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo (toliau - Direktyva 92/83/EEB) numatyta galimybė taikyti atitinkamą lengvatą. Siekiant įgyvendinti Vyriausybės programoje nustatytą tikslą, kad mokesčių sistema būtų stabili ir prognozuojama bei suderinta su viešųjų išlaidų poreikiu, šiai alkoholinių gėrimų grupei kaip ir visoms kitoms grupėms buvo nustatytas trejų metų (2022-2024 m.) akcizų tarifų didinimo planas, kartu siaurinant akcizų lengvatą silpnam vynui ir silpniems fermentuotiems gėrimams.</p>	
<p>Dėl naftos dujų ir dujinių angliavandenilių, kai jie skirti buitiniams reikmėms, atleidimo nuo akcizų</p>	15,6	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS PANAIKINTI LENGVATĄ.</i></p> <p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsakyti sektorinio išskirtinumo, Akcizų įstatymo projektu (priimtas 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-1933) siūloma panaikinti lengvatą, šioms naftos</p>	<p>Akcizų lengvatos panaikinimas suskystintoms naftos dujoms daugiausia paliešų namų ūkius, naudojančius suskystintą naftos dujas balionuose maistui ruošti, kuriems šios kuro rūšies pakeitimui į švaresnę numatyta ir jau teikiama finansinė parama. Pagal Energetikos ministerijos parengtą tvarką dėl suskystintų naftos dujų balionų daugiabučiuose pakeitimo kitais energijos šaltiniais, dujų balionų keitimas bus finansuojamas valstybės. Numatyta valstybės parama vienam butui, iš kurio šalinami dujų balionai, sieks iki 600 eurų. Valstybės subsidijos renkantis elektros energiją: iki 200 eurų (be PVM) subsidija laiptinės elektros instaliacijai rekonstruoti, iki 200 eurų (be PVM) subsidija gyventojų</p>

		<p>dujoms ir dujiniams angliavandeniliams nustatant standartinį akcizų tarifą.</p> <p>Analizė ir argumentacija yra pateikta 2021-12-01 Akcizų įstatymo projekto aiškinamajame rašte XIVP-1185 (XIVP-1185 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58(1)... (lrs.lt)), 2021 m. liepos 14 d. Mokesčių darbo grupės prezentacijoje (Teal Beige Simple Listing Presentation (lrv.lt)), 10, 13 skaidrės) ir Aplinkos ministerijos puslapyje skelbiamoje analizėje (Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymo ir akcizų taikymo energiniams produktams analizė - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (lrv.lt)).</p>	bute esančiai instaliacijai sutvarkyti ir iki 200 eurų (be PVM) subsidija elektrinei viryklei įsigyti.
Dėl gamtinių dujų, naudojamų mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, atleidimo nuo akcizų	6,6*	<p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata aktuali vietinei elektros generacijai, rezervinių pajėgumų išlaikymui, sinchronizacijai, kas atitinka Vyriausybės programos platesnės vietinės elektros energijos generacijos iniciatyvą, siekiant pereinamuoju laikotarpiu geriau išnaudoti turimus didelio našumo dujinius elektros energijos gamybos pajėgumus. Šia lengvata taip pat siekiama sudaryti sąlygas nedidinti galutinės kainos šilumos ir elektros energijos kainos vartotojams. Pažymėtina, kad gamtinės dujos - mažiausiai tarši iškastinio kuro rūšis.</p>	
Dėl elektros energijos, kai ji pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, atleidimo nuo akcizų	5	<p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata skatinama elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamyba ir vartojimas, taip prisidedant prie aplinkosauginių tikslų įgyvendinimo, kas atitinka Vyriausybės programos žaliosios elektros energijos generacijos plėtimo iniciatyvą.</p>	
Dėl gamtinių dujų, naudojamų kaip variklių degalai, atleidimo nuo akcizų	3	<p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvatos panaikinimas neatitiktų Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nustatytų alternatyviųjų degalų skatinimo politikos tikslų. Gamtinės dujos laikytinos mažiausiai taršia kuro rūšimi, naudojama viešajame ir krovininiame</p>	

		<p>transporte su vidaus degimo varikliais. Pažymėtina, kad suslėgtųjų gamtinių dujų naudojimas į aplinką išmeta ženkliai mažiau oro taršos elementų, sumažina transporto priemonių keliamą triukšmą. Dujinio transporto plėtra šiuo metu yra skatintina, nes dujinio transporto infrastruktūra yra reikalinga skatinant plėsti biometano panaudojimą transporte, kuris yra viena iš ekonomiškai efektyviausių technologijų vertinant visų pažangiųjų biodegalų gamybos ir panaudojimo transporto sektoriuje savikainą.</p>	
Dėl mažesnio akcizų tarifo mažųjų alaus daryklų alui	2,1	<p>Pasinaudota Direktyvoje 92/83/EEB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Siekiant įgyvendinti Vyriausybės programoje nustatytą tikslą, kad mokesčių sistema būtų stabili ir prognozuojama bei suderinta su viešųjų išlaidų poreikiu, šiai alkoholinių gėrimų grupei kaip ir visoms kitoms grupėms buvo nustatytas trejų metų (2022-2024 m.) akcizų tarifų didinimo planas.</p>	
Dėl elektros energijos, tiekiamos buitiniams vartotojams, atleidimo nuo akcizų	2	<p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Ši lengvata tiesioginiu požiūriu nėra aplinkai žalinga, elektros energijos apmokestinimas nėra tiesiogiai susijęs su oro tarša ar CO₂, taip pat siekiama sudaryti sąlygas nedidinti galutinės kainos buitiniams vartotojams. Pažymėtina, kad Europos Komisijos pateiktame Pasiūlyme dėl Tarybos direktyvos, kuria restruktūrizuojama Sąjungos energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo sistema, kuris yra „Fit for 55“ teisės aktų paketo dalis, elektros energijai, nepriklausomai nuo jos naudojimo, taip pat siūloma taikyti mažiausią tarifą, nes elektros energija gali padėti Europos Sąjungai pereiti prie švarios energetikos ir taip pasiekti Europos žaliojo kurso tikslus, o galiausiai – iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui.</p>	
Dėl mažesnio akcizų tarifo elektros energijai, naudojamai verslo reikmėms	1,5	<p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti diferencijuotas apmokestinimo normas. Ši lengvata tiesioginiu požiūriu nėra aplinkai žalinga, elektros energijos apmokestinimas nėra tiesiogiai susijęs su oro tarša</p>	

	<p>ar CO₂, taip pat siekiama sudaryti sąlygas nedidinti galutinės kainos verslui. Pažymėtina, kad Europos Komisijos pateiktame Pasiūlyme dėl Tarybos direktyvos, kuria restruktūrizuojama Sąjungos energetikos produktų ir elektros energijos apmokestinimo sistema, kuris yra „Fit for 55“ teisės aktų paketo dalis, elektros energijai, nepriklausomai nuo jos naudojimo, taip pat siūloma taikyti mažiausią tarifą, nes elektros energija gali padėti Europos Sąjungai pereiti prie švarios energetikos ir taip pasiekti Europos žaliajo kurso tikslus, o galiausiai – iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui.</p>																					
<p>Dėl mažesnio akcizų tarifo gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras</p>	<p>1,4*</p> <p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SUSIAURINTI LENGVATĄ.</i></p> <p>Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti mažesnę apmokestinimo lygį. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsisakyti sektorinio išskirtinumo, Akcizų įstatymo projektu (priimtas 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-1933) siūloma gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras, nustatyti didesnę akcizų tarifą. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2021-12-01 Akcizų įstatymo projekto aiškinamajame rašte XIVP-1185 (XIVP-1185 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1. 2. 3. 27. 35. 36. 37. 38. 39. 41. 43. 58(1)... (lrs.lt)), 2021 m. liepos 14 d. Mokesčių darbo grupės prezentacijoje (Teal Beige Simple Listing Presentation (lrv.lt)), 10, 14 skaidrės) ir Aplinkos ministerijos puslapyje skelbiamoje analizėje (Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymo ir akcizų taikymo energiniams produktams analizė - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (lrv.lt)).</p>	<div data-bbox="1304 662 1997 716" style="background-color: #92d050; padding: 5px;"> <p>Akcizų įstatymo 59 str. 2 d. lengvatinis 1,08 EUR/MWh akcizas gamtinėms dujoms, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus verslo reikmėms</p> </div> <ul style="list-style-type: none"> • Naudos gavėjai <u>trūksta informacijos</u> (pagrinde tai II gr. buitiniai vartotojai šildantys namus ir butus, ~139 tūkst. vartotojų). • Biudžeto netekty: 1,6 mln. EUR. • Lengvatos tikslas: mažinti energetinį skurdą ir šildymo sąskaitas. • Šiuo metu taikomas lengvatinis 1,08 EUR/MWh akcizas atitinka Energijos mokesčių direktyvoje numatytą minimalų akcizą. • Panaikinus būtų pritaikytas 23,6 EUR/MWh akcizas (ES-23 vidurkis 3,2 EUR/MWh*, Baltijos šalių ir CEE šalių vidurkis 1,67 EUR/MWh). • SVARBU: Lietuvoje taikoma ~2,4 EUR/MWh gamtinių dujų tiekimo saugumo papildoma dedamąjį prie gamtinių dujų perdavimo kainos, kartu su esamu 1,08 EUR/MWh akcizu atitinka 22 ES šalių akcizo dujoms šildymui vidurkį (3,4 EUR/MWh). • Lengvatos panaikinimas nenumatytas NEKS plane (numatyta nuo 2025 m. laipsniškai naikinti lengvatą gamtinių dujų, naudojamoms kaip šildymui skirtas kuras <u>verslo reikmėms</u>), neatitinka NENS tikslo tiekti dujas konkurencingomis kainomis. • SILŪVIMAS: Lietuvoje galėtų būti taikomas 1,5 EUR/MWh akcizas dujoms šildymui. Akcizų įstatyme numatytas 23,6 EUR/MWh akcizas neturėtų būti taikomas, tokio dydžio akcizas yra neadekvatus, ženkliai didesnis už ES vidurkį. <div data-bbox="1304 1015 1997 1421" style="background-color: #2c3e50; color: white; padding: 10px;"> <p style="text-align: center;">Akcizų lengvatų peržiūra: gamtinės dujos</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Kategorija</th> <th>2021 m.</th> <th>2023-2025 m.</th> <th>% kainos pokytis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, Eur/MWh</td> <td>0,54</td> <td>1</td> <td><7%</td> </tr> <tr> <td>Gamtinės dujos tiekiamos buitiniams vartotojams ir sėmenims, pagal laboratorijos ir paramos įstatymą, Eur/MWh</td> <td>0,0</td> <td>0,5</td> <td><4%</td> </tr> <tr> <td>Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus verslo reikmėms, Eur/MWh</td> <td>1,08</td> <td>1,5</td> <td><2%</td> </tr> <tr> <td>Gamtinės dujos naudojamos mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, Eur/MWh</td> <td></td> <td></td> <td>Neapmokestinta</td> </tr> </tbody> </table> </div>	Kategorija	2021 m.	2023-2025 m.	% kainos pokytis	Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, Eur/MWh	0,54	1	<7%	Gamtinės dujos tiekiamos buitiniams vartotojams ir sėmenims, pagal laboratorijos ir paramos įstatymą, Eur/MWh	0,0	0,5	<4%	Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus verslo reikmėms, Eur/MWh	1,08	1,5	<2%	Gamtinės dujos naudojamos mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, Eur/MWh			Neapmokestinta
Kategorija	2021 m.	2023-2025 m.	% kainos pokytis																			
Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras verslo reikmėms, Eur/MWh	0,54	1	<7%																			
Gamtinės dujos tiekiamos buitiniams vartotojams ir sėmenims, pagal laboratorijos ir paramos įstatymą, Eur/MWh	0,0	0,5	<4%																			
Gamtinės dujos kaip šildymui skirtas kuras, išskyrus verslo reikmėms, Eur/MWh	1,08	1,5	<2%																			
Gamtinės dujos naudojamos mišriai šilumos ir elektros energijos gamybai, Eur/MWh			Neapmokestinta																			

13 pav. Akcizai gamtinėms dujoms (šildymui) bei poveikis kainai

Modeliuojant centralizuotai teikiamos šilumos kainą, 2025 m. prisidėjus gamtinių dujų akcizui kaina už kilovatvalandę galėtų didėti 0,02 ct arba 0,43 proc.:

Dėl akcizais apmokestinamų prekių (alkoholiniai gėrimų, tabako produktų) atleidimo nuo akcizų, kai jos tiekiamos kaip atsargos laivams ir (arba) orlaiviams, vežantiems keleivius ir (arba) krovinius tarptautiniais maršrutais

1,1

Pasinaudota 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyvoje (ES) 2020/262, kuria nustatoma bendroji akcizų tvarka, numatyta galimybė taikyti atitinkamą lengvatą. Lengvata taikoma, atsižvelgiant į Lietuvos ir kitų valstybių sudarytus tarptautinius susitarimus, kuriuose numatyta ši lengvata, taip pat siekiant užtikrinti nuoseklų tiek PVM, tiek akcizų lengvatos taikymą laivų ir orlaivių atsargoms.

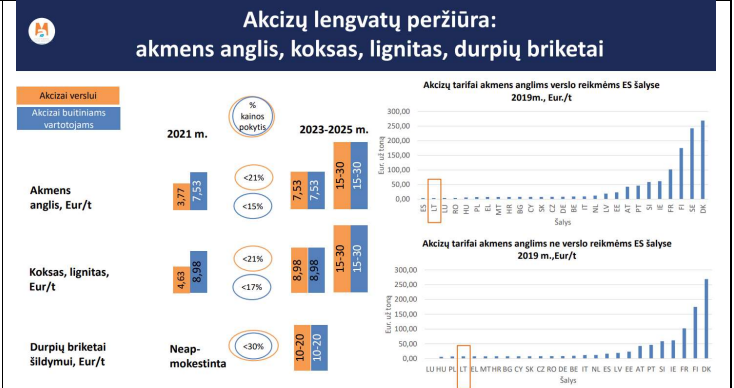
Dėl mažesnio akcizų tarifo akmens anglims, koksui ir lignitui, naudojamiems verslo reikmėms

0,9

PRIIMTAS SPRENDIMAS PANAIKINTI LENGVATĄ.

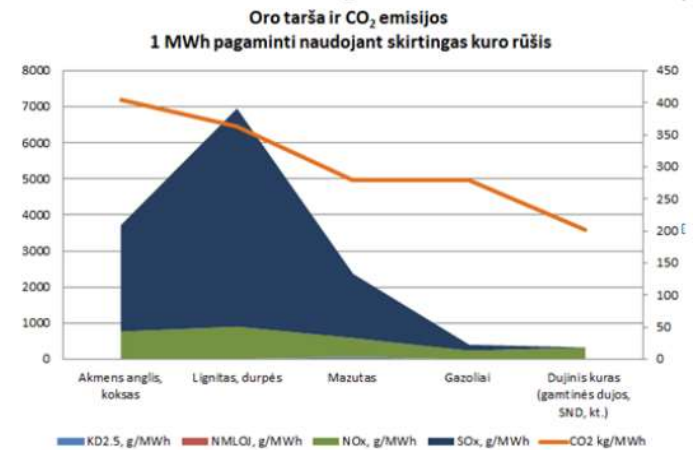
Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti diferencijuotas apmokestinimo normas. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsakyti sektorinio išskirtinumo, Akcizų įstatymo projektu (priimtas 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-1933) siūloma panaikinti lengvatą, šiems produktams nustatant standartinį akcizų tarifą, taip pat siūloma padidinti akmens anglims, koksui ir lignitui taikomą standartinį akcizų tarifą.

Analizė ir argumentacija yra pateikta 2021-12-01 Akcizų įstatymo projekto aiškinamajame rašte XIVP-1185 ([XIVP-1185 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 58\(1\)... \(lrs.lt\)](#)), 2021 m. liepos 14 d. Mokesčių darbo grupės prezentacijoje ([Teal Beige Simple Listing Presentation \(lrv.lt\)](#), 10, 12 skaidrės) ir Aplinkos ministerijos puslapyje skelbiamoje analizėje ([Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymo ir akcizų taikymo energiniams produktams analizė - Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija \(lrv.lt\)](#)).

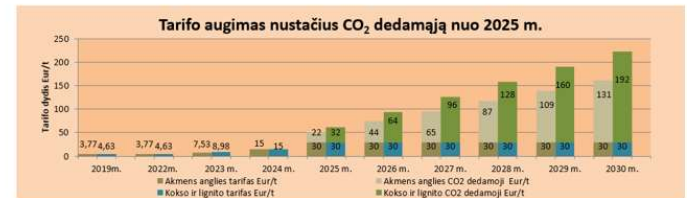
Lyginant atskirų šildymui naudojamo kuro rūšių taršos rodiklius, matyti, kad taršiausias yra durpės, lignitas, akmens anglis, koksas, o mažiausiai teršia dujos.

5 pav. Šildymo kuras pagal taršumą

Atsižvelgiant į tai siekiama iki 2030 m. atsisakyti akmens anglių, kokso, lignito, durpių naudojimo šildymui, taip pat ženkliai sumažinti naftos produktų naudojimą, pereinant prie atsinaujinančių energijos išteklių – biokuro ir elektros.

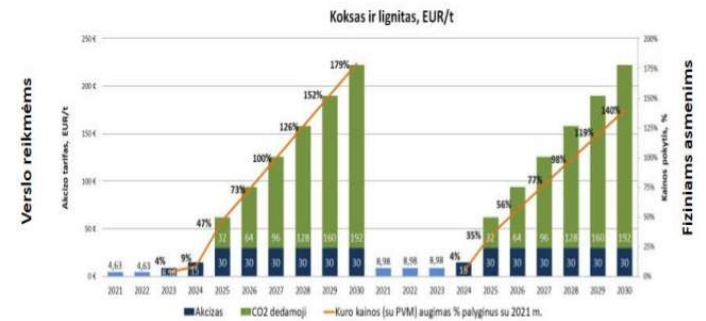
Mažesnio akcizų tarifo akmens anglims, koksui ir lignitui naudojamiems verslo reikmėms laipsniškas atsisakymas

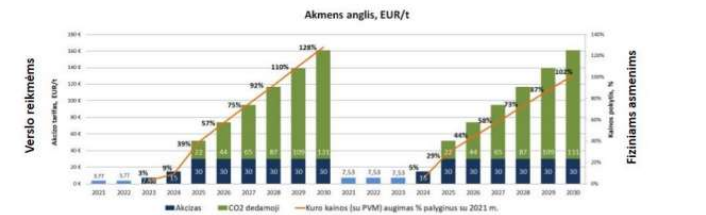
- 2019 m. pramonė sunaudojo 60 % bendro sunaudoto akmens anglies kiekio (virš 20 proc. namų ūkiuose)
- Naudojama cemento gamybos pramonėje
- Lietuva prisijungusi prie Akmens anglies atsisakymo aljanso, viena taršiausių kuro rūšių klimato kaitos ir oro taršos atžvilgiu

**Atsisakyti šios lengvatos, kaip labai žalingos aplinkai
Biudžeto netektys - 0,7 mln. Eur**

6 pav. Akcizai ir CO₂ dedamoji koksui ir lignitui bei poveikis kainai

7 pav. Akcizai ir CO₂ dedamoji akmens anglims bei poveikis kainai

Dėl mažesnio akcizų tarifo tarpiniams produktams, kurių faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija yra ne didesnė kaip 15 procentų	0,7	Pasinaudota Direktyvoje 92/83/EEB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Siekiant įgyvendinti Vyriausybės programoje nustatytą tikslą, kad mokesčių sistema būtų stabili ir prognozuojama bei suderinta su viešųjų išlaidų poreikiu, šiai alkoholinių gėrimų grupei kaip ir visoms kitoms grupėms buvo nustatytas trejų metų (2022-2024 m.) akcizų tarifų didinimo planas.	
Dėl apdoroto tabako, jeigu jis sunaikinamas prižiūrint kompetentingai institucijai, atleidimo nuo akcizų	0,4	Pasinaudota 2011 m. birželio 21 d. Tarybos direktyvoje 2011/64/ES dėl akcizų, taikomų apdorotam tabakui, struktūros ir tarifų, numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Kadangi akcizai yra vartojimo mokestis, neturėtų atsirasti prievolė apskaičiuoti akcizus už akcizais apmokestinamą apdorotą tabaką, jeigu jis sunaikintas prižiūrint kompetentingai institucijai.	
Dėl lengvatos biodegalams	0,1	<i>PRIIMTAS SPRENDIMAS PANAIKINTI LENGVATĄ.</i> Pasinaudota Direktyvoje 2003/96/EB numatyta galimybe taikyti atitinkamą lengvatą. Įgyvendinant Vyriausybės programos žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvą ir teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsakyti sektoriaus išskirtinumo, Akcizų įstatymo projektu (priimtas 2023 m. gegužės 9 d. Nr. XIV-1933) siūloma panaikinti šią akcizų lengvatą I kartos biodegalams (Europos standartizacijos komiteto patvirtintus standartus EN 14214 ir CEN/TS 15293 atitinkantiems biodegalų ir degalų mišiniams). Pažymėtina, kad pagal 2016 m. sausio 25 d. Europos Komisijos sprendimą C(2016) 250 valstybės pagalbos schemas šioms biodegalams teikimas baigėsi 2020 m. gruodžio 31 d.	
PELNO MOKESTIS iš viso:	490,7		
Dėl pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo turto vertės padidėjimo pardavus akcijas (jei ne	117,6	Lengvata siekiama skatinti investicijas, pritraukti užsienio kapitalą, sudaryti paskatas steigti kontroliuojančiuosius vienetus, tokiu būdu	

trumpiau kaip 2 metus turėta daugiau kaip 10 procentų balsų suteikiančių akcijų)		prisidedant prie strateginių valstybės tikslų siekiant konkurencingos ekonomikos regione.	
Dėl apmokestinamojo pelno sumažinimo dėl investicijų	108,4	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PRATĘSTI LENGVATOS GALIOJIMĄ.</i></p> <p>Skatinamos kryptingos investicijos, orientuotos į produktyvumo didinimą, technologinį atsinaujinimą, inovacijų diegimą, tokiu būdu prisidedant prie verslo tvarumo ir plėtros potencialo bei konkurencingumo didinimo, kas atitinka Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas.</p> <p>Įvertinus lengvatos tikslingumą ir poveikį, Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17², 18, 19, 46¹, 47, 56¹ straipsnių, 1 priedėlio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30² straipsniu įstatymo projektu (toliau – Pelno mokesčio įstatymo projektas) siūloma pratęsti šios lengvatos taikymo terminą papildomiems 5 metams – iki 2028-12-31. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 Pelno mokesčio įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (<u>XIVP-2930 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (lrs.lt)</u>), taip pat Mokesčių darbo grupės „Pelno reinvestavimo skatinimas“ skaidrėse (<u>Microsoft PowerPoint - 2021-04-14 Pristatymas - I kryptis - Pelno reinvestavimo skatinimas.pptx (lrv.lt)</u>), vertinant galimybes keisti įmonių pelno mokesčių atsisakant reinvestuoto pelno apmokestinimo.</p>	
Dėl 0 proc. pelno mokesčio tarifo pirmuoju mokesčiniu ir 5 proc. pelno mokesčio tarifo kitais mokesčiais laikotarpiais vienetams, kurių vidutinis darbuotojų skaičius neviršija 10 ir pajamos neviršija 300 tūkst. eurų	61,7	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI LENGVATOS SĄLYGAS.</i></p> <p>Lengvata skatinamas verslumas, smulkiojo verslo plėtra, kas atitinka Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą dėl sąlygų verslui gerinimo ir skaidrumo didinimo. Verslumo ir verslo plėtros skatinimo svarba, siekiant valstybės strateginių</p>	

	<p>tikslų, pabrėžiama ir Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintoje 2012 m. gegužės 15 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XI-2015.</p> <p>Įvertinus lengvatos tikslingumą ir poveikį, siekiant sudaryti papildomas palankias sąlygas smulkiajam verslui augti, Pelno mokesčio įstatymo projektu siūloma atsisakyti reikalavimo dėl 10 darbuotojų skaičiaus kaip perteklinio ir naujų darbo vietų kūrimą ribojančio kriterijaus taikant lengvatinį 5 proc. pelno mokesčio tarifą. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 pelno mokesčio statymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (XIVP-2930 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (lrs.lt)), taip pat Mokesčių darbo grupės „Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ skaidrėse (PowerPoint pristatymas (lrv.lt), 22 skaidrė).</p> <p>Taip pat, atsižvelgiant į Pasaulio banko ataskaitoje, parengtoje įgyvendinant techninės pagalbos Lietuvai projektą „Labai mažos įmonės ir savarankiškai dirbantys asmenys: mokesčių ir reglamentavimo įvertinimas, siekiant pašalinti augimo kliūtis“, pateiktas rekomendacijas ir atlikus duomenų analizę dėl joje įvardinto įmonių „sangrūdos“ ties lengvatinio apmokestinimo riba reiškinių, siekiant užtikrinti tolygesnį mokesčių naštos pasiskirstymą pereinant nuo lengvatinio 5 procentų prie standartinio 15 procentų pelno mokesčio tarifo, Pelno mokesčio įstatymo projektu siūloma įmonėms, kurių mokesčio laikotarpio pajamos (apyvarta) viršija 300 000 eurų, tačiau neviršija 500 000 eurų, pelno mokesčio tarifą apskaičiuoti pagal nustatytą formulę, užtikrinant, kad efektyvusis pelno mokesčio tarifas minėtų įmonių apskaičiuotam pelnui didėtų nuosekliai, tuo sudarant papildomas palankias sąlygas smulkių</p>	
--	---	--

		<p>įmonių tolesniam augimui ir plėtrai, jų produktyvumo didinimui. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 Pelno mokesčio įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (XIVP-2930 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (lrs.lt)).</p>	
Dėl 10 proc. pelno mokesčio tarifo, taikomo užsienio įmonėms išmokėtoms honorarų, palūkanų ir kompensacijų už autorių arba gretutinių teisių pažeidimą pajamoms, kurių šaltinis yra Lietuvos Respublikoje	43,2	Lengvata siekiama didinti Lietuvos investicinių patrauklumą ir konkurencingumą, tokiu būdu prisidedant prie strateginių valstybės tikslų siekiant konkurencingos ekonomikos regione.	
Dėl atskaitomos suteiktos paramos ir labdaros sumos	23,5	Lengvata siekiama prisidėti prie paramos ir labdaros teikimo asmenims ar visuomenei naudingiems tikslams skatinimo, kas atitinka tarptautinę praktiką, taip pat prisidedama ir prie Vyriausybės programos IV skyriaus „Socialiai pažeidžiamiausių visuomenės grupių įgalinimas“ nuostatų tikslų.	
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų kolektyvinio investavimo subjektų, rizikos ir privataus kapitalo subjektų pajamų, įskaitant dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, taip pat neapmokestinamų pajamų, įskaitant turto vertės padidėjimo pajamas, dividendus ir kitą paskirstytąjį pelną, gautų iš kolektyvinio investavimo subjektų	18,5	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI LENGVATOS SĄLYGAS.</i></p> <p>Lengvata siekiama skatinti alternatyvaus kapitalo rinkos plėtrą (alternatyvaus įmonių finansavimo prieinamumą). Įgyvendinant Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant didinti mokesčio tikrumo ir investicinių sprendimų priėmimo neutralumo bei nepriklausomumo prielaidas, Pelno mokesčio įstatymo projektu siūloma tikslinti rizikos ir privataus kapitalo subjektams, kartu ir jų dalyviams taikomų pelno mokesčio lengvatų sąlygas. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 Pelno mokesčio įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (XIVP-2930 AIŠKINAMASIS</p>	

		<u>RAŠTAS dėl Pelnų mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (lrs.lt).</u>	
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių mokamų užsienio vienetams	17	Lengvata siekiama išvengti ekonominio dvigubo pajamų apmokestinimo ir didinti Lietuvos investicinį patrauklumą ir konkurencingumą, tokiu būdu prisidedant prie strateginių valstybės tikslų siekiant konkurencingos ekonomikos regione.	
Dėl 3 kartus atskaitomų sąnaudų, patirtų atliekant mokslinius tyrimus ir vykdant eksperimentinę plėtrą	16,7	Lengvata mokslinių tyrimų ir eksperimentinei veiklai skatinamos produktyvios investicijos ir inovacijos, siekiant pramonės struktūros gerinimo, konkurencingumo didinimo, kas atitinka Vyriausybės programos VI skyriaus „Aukštos pridėtinės vertės ekonomika“ nuostatų tikslus, prisidedama prie Vyriausybės programoje įtvirtinto išipareigojimo pasiekti esminį ekonomikos proveržį, pereinant prie aukštesnės, negu dabar esama, pridėtinės ekonominės vertės ir prie vieno iš valstybės strateginių tikslų – pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą, įtvirtinto 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 998, įgyvendinimo.	
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių gaunamų iš užsienio vienetų	16,1**	Lengvata siekiama išvengti ekonominio dvigubo pajamų apmokestinimo ir didinti Lietuvos investicinį patrauklumą ir konkurencingumą, tokiu būdu prisidedant prie strateginių valstybės tikslų siekiant konkurencingos ekonomikos regione.	
Dėl pelno mokesčio lengvatos filmo ar jo dalies gamybai	15,2	<i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PRATĖSTI LENGVATOS GALIOJIMĄ.</i> Lengvata siekiama skatinti paslaugų eksporto augimą, kartu sudarant prielaidas šiame sektoriuje veikiančio smulkiojo ir vidutinio verslo plėtrai, prisidėti prie Lietuvos kino pramonės konkurencingumo tarptautinėje rinkoje didinimo, skatinti atvykstantį turizmą, sudaryti palankesnes sąlygas pritraukti užsienio šalių kino gamybos projektus, per sukurtus meninę vertę turinčius	

		<p>filmus garsinti Lietuvą, kurti pridėtinę vertę kultūrai, kas atitinka Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas, prisidedama prie Vyriausybės programos III skyriaus „Asmenybės ir visuomenės gyvenimo kokybę keičianti kultūra“ kultūrinės diplomatijos, valstybės įvaizdžio ir tarptautiškumo iniciatyvų bei vieno iš valstybės strateginių tikslų – stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą, įtvirtinto 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 998, įgyvendinimo.</p> <p>Įvertinus lengvatos tikslingumą ir poveikį, Pelno mokesčio įstatymo projektu siūloma pratęsti šios lengvatos taikymo terminą papildomiems 5 metams – iki 2028-12-31. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 Pelno mokesčio įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (<u>XIVP-2930 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (lrs.lt)</u>), taip pat Mokesčių darbo grupės „Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ skaidrėse (<u>PowerPoint pristatymas (lrv.lt)</u>, 10 skaidrė).</p>	
Dėl laisvosios ekonominės zonos įmonių apmokestinamojo pelno sumai taikomų lengvatų	10,7	Lengvata skatinamos investicijos ir regionų plėtra, kas atitinka Vyriausybės programos VI skyriaus „Aukštos pridėtinės vertės ekonomika“ ir VIII skyriaus „Darni Lietuvos regionų plėtra“ nuostatų tikslus, taip pat šia lengvata prisidedama prie vieno iš valstybės strateginių tikslų – tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį, įtvirtinto 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 998, įgyvendinimo.	
Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų sveikatos priežiūros įstaigų	9,3	<i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PANAIKINTI LENGVATĄ.</i>	Lengvata naudojasi apie 500 įmonių. Finansų ministerijos duomenimis, pajamos iš PSDF finansuojamų paslaugų sudaro apie 37 procentus tokių įstaigų pajamų (svertinis vidurkis), o apie 47

<p>pajamų už paslaugas, kurios finansuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų</p>		<p>Įvertinus lengvatos poveikį ir tikslingumą, įgyvendinant Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsisakyti sektorinio išskirtinumo, Pelno mokesčio įstatymo projektu siūloma panaikinti lengvatą privačioms sveikatos priežiūros įstaigoms, šių subjektų pajamas įtraukiant į bendrą pelno apmokestinimo tvarką. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 Pelno mokesčio įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (<u>XIVP-2930 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (lrs.lt)</u>), taip pat Mokesčių darbo grupės „Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ skaidrėse (<u>PowerPoint pristatymas (lrv.lt) 5-7 skaidrės</u>).</p>
<p>Dėl pelno nesiekiančių vienetų apmokestinamojo pelno sumažinimo lėšomis, kurios tiesiogiai skiriamos viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti</p>	<p>8,7</p>	<p>Lengvata skatinama pelno nesiekiančių vienetų viešuosius interesus tenkinanti veikla, stiprinamas pelno nesiekiančių vienetų sektorius, veikiantis ir Vyriausybės programos prioritetinėse srityse, tokiose kaip kultūra, socialinė rūpyba ir kt., kas atitinka ir tarptautinę praktiką, taip pat prisidedama prie Vyriausybės programos IV skyriaus „Socialiai pažeidžiamiausių visuomenės grupių įgalinimas“ nuostatų tikslų.</p>
<p>Dėl 5 proc. pelno mokesčio tarifo apmokestinamajam pelnui, gautam iš pagal autorių teisę saugomos kompiuterio programos ar patentabilumo kriterijus atitinkančio išradimo naudojimo, pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn</p>	<p>6,2</p>	<p>Lengvata mokslinių tyrimų ir eksperimentinėje veikloje sukurtų išradimų komercializavimui skatinamos produktyvios investicijos ir inovacijos, siekiant pramonės struktūros gerinimo, konkurencingumo didinimo, kas atitinka Vyriausybės programos VI skyriaus „Aukštos pridėtinės vertės ekonomika“ nuostatų tikslus, prisidedama prie Vyriausybės programoje įtvirtinto išipareigojimo pasiekti esminį ekonomikos proveržį, pereinant prie aukštesnės, negu dabar esama, pridėtinės ekonominės vertės ir prie vieno iš valstybės strateginių tikslų – pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis,</p>

		inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą, įtvirtinto 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame 2020 m. rugsėjo 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 998, įgyvendinimo.	
Dėl pagal Pelną mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamų tiesioginių ir kitų kompensacinių išmokų pajamų lygiui palaikyti, kurias gauna žemės ūkio veiklą vykdančios įmonės	5,9	Lengvata siekiama vienodo tokių pačių išmokų žemės ūkio veiklą vykdančiams subjektams mokesčio traktavimo, nepriklausomai nuo to, ar veiklą vykdo fizinis, ar juridinis asmuo, ir tokiu būdu pagerinti veiklos sąlygas žemės ūkio veiklą vykdančioms vienetams, kas atitinka Vyriausybės programos nuostatas, kuriomis siekiama skatinti žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimą, sudarant sąlygas ūkio gyvybingumo stiprinimui, taip pat sektoriaus atsparumo ekstremalioms situacijoms ir krizėms didinimui. Kompensacijos, tiesioginės išmokos paprastai skiriamos patirtoms išlaidoms, nuostoliams padengti; jas gaunantis asmuo dėl to negauna papildomos naudos (savo esmė nėra pajamos).	
Dėl pagal Pelną mokesčio įstatymo 12 straipsnį neapmokestinamo iš neribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų (įskaitant rizikos ir privataus kapitalo subjektų) gauto pelno	4,4	Lengvata siekiama sudaryti konkurencingą mokesčio aplinką, kuri prisidėtų prie investicijų, kapitalo rinkos plėtros, alternatyvaus finansavimo prieinamumo skatinimo, kas prisideda prie ekonomikos augimo nestabdančios mokesčio aplinkos kūrimo.	
Dėl Pelną mokesčio įstatymo 12 straipsnio nuostatas atitinkančių neapmokestinamų draudimo įmonių gautų gyvybės draudimo įmokų	2,8	<i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PANAIKINTI LENGVATĄ.</i> Įgyvendinant Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant atsisakyti sektoriaus išskirtinumo, Pelną mokesčio įstatymo projektu siūloma panaikinti lengvatą gyvybės draudimo įmonėms, šių subjektų pajamas įtraukiant į bendrą pelno apmokestinimo tvarką. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 Pelną	Lengvata naudojasi iki 10 įmonių. Panaikinus lengvatą būtų surinkta apie 3 mln. eurų pajamų per metus.

		mokesčio įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (XIVP-2930 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (lrs.lt)), taip pat Mokesčių darbo grupės „Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ skaidrėse (PowerPoint pristatymas (lrv.lt) 5-7 skaidrės).	
Dėl pelno mokesčio sumažinimo, kai dirba riboto darbingumo asmenys	1,6	Lengvata siekiama skatinti riboto darbingumo asmenų užimtumą, sudarant palankesnes sąlygas dėl įtraukimo į darbo rinką, kas atitinka Vyriausybės programos IV skyriaus „Socialiai pažeidžiamiausių visuomenės grupių įgalinimas“ nuostatų tikslus (prisidedama prie neįgalųjų teisių apsaugos ir paslaugų plėtros krypties iniciatyvų).	
Dėl kooperatinių bendrovių (kooperatyvų), kurių pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. pajamų, apmokestinamajam pelnui taikomo 5 proc. tarifo	1,5	Lengvata skatinama kooperacija žemės ūkio sektoriuje, kas atitinka Vyriausybės programos nuostatas dėl žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimo, kuriomis siekiama remti įvairias žemdirbių bendradarbiavimo formas, skatinti kooperaciją ir gamintojų grupių kūrimąsi.	
Dėl neapmokestinamų užsienio įmonėms išmokėtų palūkanų pajamų, kurių šaltinis yra Lietuvos Respublikoje	0,9	Lengvata siekiama didinti Lietuvos investicinių patrauklumą ir konkurencingumą, tokiu būdu prisidedant prie strateginių valstybės tikslų siekiant konkurencingos ekonomikos regione.	
Dėl neapmokestinamų dividendų, Lietuvos įmonių mokamų kitoms Lietuvos įmonėms	0,8	Lengvata siekiama išvengti ekonominio dvigubo pajamų apmokestinimo, didinti Lietuvos investicinių patrauklumą ir konkurencingumą, tokiu būdu prisidedant prie strateginių valstybės tikslų siekiant konkurencingos ekonomikos regione.	
Dėl lengvųjų automobilių įsigijimo išlaidų atskaitymo ribojimo		<i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI AUTOMOBILIŲ ĮSIGIJIMO IŠLAIDŲ ATSKAITYMO SĄLYGAS</i> Siekiant teisingesnės apmokestinimo sistemos, bei prisidedant prie žaliosios ekonomikos tikslų, įvertinus mokesčių administratoriaus pateiktus duomenis ir užsienio valstybių praktiką, Įstatymo projektu siūloma nustatyti papildomus automobilių	Iš viso įmonių vardu yra registruota 208,6 tūkst. lengvųjų automobilių. Per 2020 m. įmonės įsigijo ~95 tūkst. automobilių, kurių vidutinė vertė buvo 13,4 tūkst. eurų. Bendra įsigytų automobilių vertė siekė 1,27 mlrd. eurų. Atliktos įsigytų automobilių skaičiaus ir vertės analizės rezultatai pagal nusidėvėjimo normatyvinę grupę (I - naudojami trumpalaikės automobilių nuomos veiklai, vairavimo mokymo paslaugoms ar transporto paslaugoms teikti – ne senesni kaip 5 metų; II - kiti lengvieji

įsigijimo kainos ir nuomos išlaidų atskaitymo ribojimus. Atsižvelgiant į užsienio valstybių praktiką, pagal kurią dažniausiai *automobilių įsigijimo kainos atskaitymas* ribojamas absoliučiu arba procentiniu dydžiu, dažnai susiejant leidžiamų atskaitymų dydį su automobilio CO₂ emisija, taip pat kartu taikant ribojimus ir automobilių nuomos išlaidų atskaitymui, Įstatymo projektu siūloma nustatyti tokią lengvojo automobilio įsigijimo išlaidų atskaitymo tvarką, kuri kartu prisidėtų ir prie žaliajo kurso tikslų įgyvendinimo, įvertinant ir Lietuvos Respublikos motorinių transporto priemonių registracijos mokesčio įstatyme nustatytus išmetamo CO₂ kiekio intervalus.

automobiliai, ne senesni kaip 5 metų; III - kiti lengvieji automobiliai), kuro rūšį bei CO₂ emisiją:

2020	Unikalus automobilių skaičius	Automobilių vertė, mln. Eur	Vidutinė automobilių vertė, tūkst. Eur	Automobilių vertės mediana, tūkst. Eur	Automobilių vertės 75% kvantilis, tūkst. Eur	Didžiausia imties automobilio vertė, tūkst. Eur
	94961	1268,94	13,36	9,65	17,48	512,28
Pagal grupę	Unikalus automobilių	Automobilių vertė, mln.	Vidutinė automobilių	Automobilių vertės	Automobilių vertės 75%	Didžiausia imties
I	3213	68,16	21,21	18,94	24,68	374,5
II	59995	1078,42	17,98	13,52	21,9	512,28
III	31743	122,36	3,85	2,49	5	121
Pagal kuro rūšį	Unikalus automobilių	Automobilių vertė, mln.	Vidutinė automobilių	Automobilių vertės	Automobilių vertės 75%	Didžiausia imties
Benzinas	38101	521,25	13,68	10,36	17,18	512,28
Benzinas / Elektra	9757	180,39	18,49	10,47	23,68	183
Benzinas / Etanolis	17	0,08	4,42	2,7	5,43	22
Dyzelinas	45799	518,09	11,31	6,71	16	144
Dyzelinas / Elektra	493	25,58	51,89	54,99	68,35	124,95
Dujos	10	0,04	3,8	4,42	5,32	7,1
Elektra	737	23,42	31,78	23	37,8	200,65
Etanolis	1	0	1,9	1,9	1,9	1,9
Gamtinės dujos	28	0,05	1,67	1,38	2,12	4,6
CO₂ g/km	Unikalus automobilių	Automobilių vertė, mln.	Vidutinė automobilių	Automobilių vertės	Automobilių vertės 75%	Didžiausia imties
0	736	23,41	31,8	23	37,82	200,65
(0;130]	44545	587,01	13,18	10,4	17,21	512,28
(130;200]	36791	486,97	13,24	9,11	18,7	155,7
200+	12875	171,54	13,32	4,5	12,01	374,5

Nors pagal esamą teisinį reguliavimą įtvirtintas pagrindinis principas, pagal kurį leidžiamiems atskaitymams priskiriamos tik su apmokestinamųjų pajamų uždirbimu susijusios sąnaudos, kas savo esme reiškia, kad vienetų patiriamos išlaidos privatiems poreikiams tenkinti negali būti atskaitomos, arba atskaitomos tik tokiu atveju, jeigu pripažįstamos darbuotojų pajamomis natūra, praktikoje dažnu atveju šis principas pažeidžiamas. Pagal 2021 metų mokesčių administratoriaus pateiktus duomenis, 2 266 automobiliai mokesčių administratoriaus stebėsenos tikslais atrinkose įmonėse buvo naudojami asmeniniais tikslais, tačiau tik 15 procentų šių įmonių skaičiaus pajamas natūra.

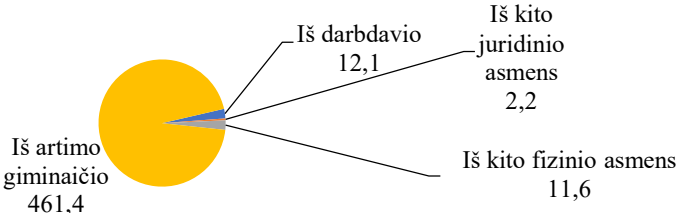
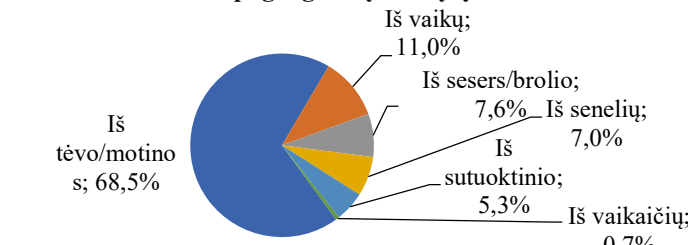
Įvertinus atliktos analizės rezultatus ir užsienio valstybių praktiką šioje srityje, siūloma nustatyti papildomus automobilių įsigijimo kainos ir nuomos išlaidų atskaitymo ribojimus. Atsižvelgiant į užsienio valstybių praktiką, pagal kurią dažniausiai automobilių įsigijimo kainos atskaitymas ribojamas absoliučiu arba procentiniu dydžiu, dažnai susiejant leidžiamų atskaitymų dydį su automobilio CO₂ emisija, taip pat kartu taikant ribojimus ir automobilių nuomos išlaidų atskaitymui, siūloma nustatyti tokią lengvojo automobilio įsigijimo išlaidų atskaitymo tvarką, kuri kartu prisidėtų ir prie žaliajo kurso tikslų įgyvendinimo. Įvertinus Lietuvos Respublikos motorinių

			<p>transporto priemonių registracijos mokesčio įstatyme nustatytus išmetamo CO2 kiekio intervalus pasiūlyta atvejais, kai automobilio išmetamas CO2 kiekis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lygus 0 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 75 000 eurų; - viršija 0 g/km, tačiau neviršija 130 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 50 000 eurų; - viršija 130 g/km, tačiau neviršija 200 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 25 000 eurų; - viršija 200 g/km, iš pajamų atskaitoma lengvojo automobilio įsigijimo kainos dalis, neviršijanti 10 000 eurų. <p>Nustačius papildomus automobilių įsigijimo kainos ir nuomos išlaidų atskaitymo ribojimus, kurie būtų susieti su automobilio CO2 emisija, papildomos valstybės biudžeto pajamos siektų nuo +4 iki +8 mln. eurų per metus.</p>																																			
<p>Dėl pagal Pelno mokesčio įstatymo 56^l straipsnį suteiktos galimybės perimti grupės įmonių nuostolį (vertinant tik iš užsienio įmonių perimtą nuostolį)</p>	<p>0</p>	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI LENGVATOS SĄLYGAS.</i></p> <p>Lengvata siekiama stiprinti Lietuvos konkurencingumą, sudarant galimybę apmokestinti bendrą įmonių grupės rezultatą. Įvertinus lengvatos poveikį ir tikslingumą, įgyvendinant Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvą peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą, siekiant teisingesnio pelno mokesčio apskaičiavimo, Pelno mokesčio įstatymo projektu siūloma suvienodinti mokesčių nuostolių atskaitymo sąlygas, nepriklausomai nuo to, ar vienetas patenka į vienetų grupę, ar veikia vienas, nustatant, kad tiek nuosavų, tiek perimtų atskaitomų nuostolių suma negali būti didesnė kaip 70 proc. vieneto mokesčio laikotarpio apmokestinamųjų pajamų, kas reiškia, kad pelno mokeskis būtų apskaičiuojamas bent nuo 30 proc. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 Pelno mokesčio įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2930 (<u>XIVP-2930 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 2, 5, 12, 17, 17(2), 18, 19, 46(1), 47... (Irs.lt)</u>), taip pat Mokesčių darbo grupės</p>	<p>2022 metų pelno mokesčio deklaracijų duomenimis, galimybė perimti nuostolį iš užsienio įmonių (aktualu šiuo metu taikomos lengvatos apimčiai) grupių nepasinaudojo nei viena Lietuvos įmonė, priklausanti įmonių grupei.</p> <p>Detalesnė analizė 2019 metų deklaracijų duomenimis atskleidė, kad galimybė perimti nuostolius iš kitų grupės įmonių (nepriklausomai nuo to, ar nuostolis perimamas iš grupės įmonių, veikiančių Lietuvoje, ar užsienyje) naudojasi apie 500 įmonių, iš jų apie 190 įmonių apmokestinamąjį pelną sumažino daugiau nei 70%, įvertinus nuosavą ir perimtą grupės nuostolį. Pritaikius 70% apribojimą papildomos pajamos iš pelno mokesčio sudarytų apie 2,3 mln. eurų:</p> <table border="1" data-bbox="1304 1084 1976 1463"> <thead> <tr> <th></th> <th>Kiek grupės nuostolio įmonės negalėtų atskaityti pagal siūlomą 70% apribojimą</th> <th>Kokios sumos nebūtų galima atskaityti, mln. eurų</th> <th>Kiek sumokėtų pelno mokesčio papildomai, mln. eurų</th> <th>Vidutiniškai viena įmonė turėtų sumokėti pelno mokesčio, eurai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Iš viso:</td> <td>190</td> <td>15,4</td> <td>2,3</td> <td>12 170</td> </tr> <tr> <td>A.Žemės ūkis</td> <td>13</td> <td>0,9</td> <td>0,14</td> <td>10 657</td> </tr> <tr> <td>B.Kasyba</td> <td>2</td> <td>0,1</td> <td>0,02</td> <td>8 459</td> </tr> <tr> <td>C.Pramonė</td> <td>10</td> <td>1,1</td> <td>0,16</td> <td>16 425</td> </tr> <tr> <td>D.Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas</td> <td>4</td> <td>0,3</td> <td>0,04</td> <td>9 713</td> </tr> <tr> <td>F.Statyba</td> <td>10</td> <td>1,0</td> <td>0,15</td> <td>14 940</td> </tr> </tbody> </table>		Kiek grupės nuostolio įmonės negalėtų atskaityti pagal siūlomą 70% apribojimą	Kokios sumos nebūtų galima atskaityti, mln. eurų	Kiek sumokėtų pelno mokesčio papildomai, mln. eurų	Vidutiniškai viena įmonė turėtų sumokėti pelno mokesčio, eurai	Iš viso:	190	15,4	2,3	12 170	A.Žemės ūkis	13	0,9	0,14	10 657	B.Kasyba	2	0,1	0,02	8 459	C.Pramonė	10	1,1	0,16	16 425	D.Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	4	0,3	0,04	9 713	F.Statyba	10	1,0	0,15	14 940
	Kiek grupės nuostolio įmonės negalėtų atskaityti pagal siūlomą 70% apribojimą	Kokios sumos nebūtų galima atskaityti, mln. eurų	Kiek sumokėtų pelno mokesčio papildomai, mln. eurų	Vidutiniškai viena įmonė turėtų sumokėti pelno mokesčio, eurai																																		
Iš viso:	190	15,4	2,3	12 170																																		
A.Žemės ūkis	13	0,9	0,14	10 657																																		
B.Kasyba	2	0,1	0,02	8 459																																		
C.Pramonė	10	1,1	0,16	16 425																																		
D.Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	4	0,3	0,04	9 713																																		
F.Statyba	10	1,0	0,15	14 940																																		

		„Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ skaidrėse (PowerPoint pristatymas (lr.v.lt) , 13 skaidrė).	<table border="1"> <tr> <td>G.Prekyba</td> <td>19</td> <td>1,2</td> <td>0,19</td> <td>9 806</td> </tr> <tr> <td>H.Transportas ir saugojimas</td> <td>6</td> <td>0,2</td> <td>0,03</td> <td>5 316</td> </tr> <tr> <td>I.Apgyvendinimas ir maitinimas</td> <td>17</td> <td>1,2</td> <td>0,18</td> <td>10 525</td> </tr> <tr> <td>J.Informacija ir ryšiai</td> <td>7</td> <td>1,0</td> <td>0,15</td> <td>21 398</td> </tr> <tr> <td>K.Finansai ir draudimas</td> <td>9</td> <td>1,8</td> <td>0,27</td> <td>30 117</td> </tr> <tr> <td>L.Nekilnojamo turto operacijos</td> <td>41</td> <td>4,0</td> <td>0,60</td> <td>14 621</td> </tr> <tr> <td>M.Profesinė, mokslinė ir techninė veikla</td> <td>24</td> <td>1,1</td> <td>0,16</td> <td>6 699</td> </tr> <tr> <td>N.Administracinė ir aptarnavimo veikla</td> <td>9</td> <td>0,1</td> <td>0,02</td> <td>1 747</td> </tr> <tr> <td>P.Švietimas</td> <td>3</td> <td>0,1</td> <td>0,01</td> <td>3 315</td> </tr> <tr> <td>R.Meninė, pramoginė ir poilsinė veikla</td> <td>1</td> <td>0,2</td> <td>0,02</td> <td>23 623</td> </tr> <tr> <td>S.Kita aptarnavimo veikla</td> <td>1</td> <td>0,4</td> <td>0,06</td> <td>57 917</td> </tr> <tr> <td>Nenustatyta veikla</td> <td>14</td> <td>0,8</td> <td>0,12</td> <td>8 499</td> </tr> </table>	G.Prekyba	19	1,2	0,19	9 806	H.Transportas ir saugojimas	6	0,2	0,03	5 316	I.Apgyvendinimas ir maitinimas	17	1,2	0,18	10 525	J.Informacija ir ryšiai	7	1,0	0,15	21 398	K.Finansai ir draudimas	9	1,8	0,27	30 117	L.Nekilnojamo turto operacijos	41	4,0	0,60	14 621	M.Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	24	1,1	0,16	6 699	N.Administracinė ir aptarnavimo veikla	9	0,1	0,02	1 747	P.Švietimas	3	0,1	0,01	3 315	R.Meninė, pramoginė ir poilsinė veikla	1	0,2	0,02	23 623	S.Kita aptarnavimo veikla	1	0,4	0,06	57 917	Nenustatyta veikla	14	0,8	0,12	8 499
G.Prekyba	19	1,2	0,19	9 806																																																											
H.Transportas ir saugojimas	6	0,2	0,03	5 316																																																											
I.Apgyvendinimas ir maitinimas	17	1,2	0,18	10 525																																																											
J.Informacija ir ryšiai	7	1,0	0,15	21 398																																																											
K.Finansai ir draudimas	9	1,8	0,27	30 117																																																											
L.Nekilnojamo turto operacijos	41	4,0	0,60	14 621																																																											
M.Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	24	1,1	0,16	6 699																																																											
N.Administracinė ir aptarnavimo veikla	9	0,1	0,02	1 747																																																											
P.Švietimas	3	0,1	0,01	3 315																																																											
R.Meninė, pramoginė ir poilsinė veikla	1	0,2	0,02	23 623																																																											
S.Kita aptarnavimo veikla	1	0,4	0,06	57 917																																																											
Nenustatyta veikla	14	0,8	0,12	8 499																																																											
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS iš viso:	1 701,8																																																														
Dėl metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio taikymo	1 029,6	<p><i>ĮSIGALIOJĘ IR PRIIMTI TOLIMESNI SPRENDIMAI PERŽIŪRĖTI LENGVATĄ.</i></p> <p>Lengvata skirta užtikrinti tam tikrą progresyvumą ir taikoma mažiausias pajamas gaunantiems asmenims taip prisidedant prie socialinės atskirties bei pajamų nelygybės mažinimo, o kartu didinamas pajamų mokesčio sistemos progresyvumas. Siekiant rasti būdą per neapmokestinamąjį pajamų dydį (NPD) efektyviau prisidėti prie pajamų nelygybės mažinimo didinant gyventojų pajamų GPM progresyvumą, kartu didinant biudžeto lėšų panaudojimo efektyvumą, 2021 metais atlikta galimybės keisti neapmokestinamojo pajamų dydžio lengvatos taikymą analizė:</p>	<p>Detailed analysis on the benefits of introducing a change in the maximum non-taxable amount (hereinafter – NTA) can be found here: https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/RRF_NPD.pdf</p> <p>Counterfactual analysis: As of 2022 a modified NTA application formula was adopted by splitting NTA calculation formulas into two separate formulas, depending on the amount of income earned – one is applied up to 1 AW, the other – up to EUR 2, 864.22 gross wage per month. This policy option was chosen taking into that the statistics on wage rising trends in year of 2020 showed notable poverty and income inequality trends whereas the wages of 10 per cent of low-income earners did not change while the wages of 10 per cent of highest-income earners grew and significantly exceeded pre-pandemic level. As it indicated the need to increase progressiveness of the tax system</p>																																																												

	<p>https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/RRF_NPD.pdf</p> <p>Remiantis šios analizės rezultatais, 2021 metų pabaigoje buvo priimti NPD taikymo pakeitimai, nuo 2022 metų užtikrinantys efektyvesnę NPD tolesniam didinimui skiriamų lėšų panaudojimą. Argumentacija pateikti 2021-10-14 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/0f5ca3c02cf211ec99bbc1b08701c7f8?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=265a16af-5f48-4327-aa6f-ae902af26103</p> <p>Kartu, laikantis nuoseklios Vyriausybės krypties palaipsniui artinti maksimalų taikytiną NPD prie MMA, kartu siekiant toliau nuosekliai mažinti mokesčių našta mažiausias pajamas uždirbantiems, kas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa) XI skyriaus „Misija-atsakinga finansų politika“ nuostatų tikslus, Seimui pateiktame Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13¹, 16, 17, 18, 18², 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 12¹ straipsniu įstatymo projekte (toliau – GPM įstatymo projektas) 2024 metams siūloma gyventojams, kurių mėnesio pajamos neviršija 2 041,5 euro, už 2024 metus taikyti 20,2 procento didesnę nei šiuo metu galiojantis maksimalus taikytinas mėnesio NPD – 751 euro.</p> <p>Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2929 (XIVP-2929 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13(1), 16, 17, 18... (lrs.lt)), taip pat Mokesčių darbo grupės „Pajamų</p>	<p>together addressing poverty and income inequality in a more efficient way in terms of the use of the budget's funds, the role of NTA was identified as the most efficient.</p> <p>The amendments adopted ensure that the exemption is narrowed in the long term, while addressing poverty and income inequality in a more targeted way:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Freezing the NTA at average wage earners by decoupling the formula from the minimum monthly wage (MMW) variable under wage growth in the long term, ensures the automatic narrowing of the NTA application set, i.e. in the long term, the narrowing of the exemption is programmed, while not reducing income after taxes for anyone. -By changing the NTA application formula by introducing a structural breakpoint, the effective distribution of benefits is ensured — the maximum benefit is concentrated on the lowest earners (up to 1 AW). In practice this means that under the current NTA formula the NTA increases can be allocated to approx. 73% of the employees, i.e. those earning up to 1 average wage (AW), compared with up to 94% of employees under the previous structure of the NTA formula. -The increase in the NTA for the lowest earners faster than the increase in the MMW ensures a narrowing of the gap between the MMW and the NTA, and concentration of the benefits of the reduction of the tax burden on lower income earners makes more efficient use of the budget to address poverty and income inequalities that have become even more pronounced during the pandemic. <p>After the entry into force of the NTA formula, which introduced a structural breakpoint as of 1 January 2022, the loss of the State and municipal budgets, as compared to the loss, if the structure of the NTA formula is not changed, is significantly lower: EUR 198 million in 2022, EUR 311 million in 2023, EUR 347 million in 2024, EUR 382 million in 2025 (see the table below). The estimates are derived by comparing the base scenario with the counterfactual. The base scenario for 2022 is the current NTA formula, the 2023-2025 formulas include the review of the breaking point (updating it to represent the forecasted 1 AW for the respective year) and freezing the end-point of the NTA application at EUR 2 864 (the latter element is set in the PIT law together with the structural change of the formula). The counterfactual keeps the previous (pre-2022 change) structure - no breaking point and the update of the end-point to represent 2 AW (using the forecasted AW). This means that whenever the ratio between the NTA and MMW is to be increased (or at least kept at the previous level), the NTA</p>
--	--	---

		<p>nelygybės mažinimo“ 3-8 skaidrėse (2021-09-29 "Pajamų nelygybės mažinimas")).</p>	<p>increases for up to 2 AW earners (more than 90% of the overall employee population).</p> <table border="1" data-bbox="1304 337 2011 889"> <thead> <tr> <th></th> <th>2022</th> <th>2023</th> <th>2024</th> <th>2025</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MMW*, EUR</td> <td>730</td> <td>868</td> <td>911</td> <td>957</td> </tr> <tr> <td>MMW growth, %</td> <td>13,7%</td> <td>18,9%</td> <td>5,0%</td> <td>5,0%</td> </tr> <tr> <td>AW, EUR</td> <td>1 789</td> <td>1 939</td> <td>2 036</td> <td>2 139</td> </tr> <tr> <td>AW growth, %</td> <td>13,2%</td> <td>8,4%</td> <td>5,0%</td> <td>5,0%</td> </tr> <tr> <td>Assumption** on the size of the NTA, EUR per month</td> <td>460/540</td> <td>642</td> <td>674</td> <td>708</td> </tr> <tr> <td>NTA growth, %</td> <td>15,0%</td> <td>18,9%</td> <td>5,0%</td> <td>5,0%</td> </tr> <tr> <td>Ratio of NTA and MMW, %</td> <td>63%/74%</td> <td>74%</td> <td>74%</td> <td>74%</td> </tr> <tr> <td>Annual budget savings comparing the base scenario with counterfactual (non-cumulative), EUR million in respective year</td> <td>198</td> <td>311</td> <td>347</td> <td>382</td> </tr> </tbody> </table> <p>* The values for 2023-2025 are developed for the purpose of this theoretical exercise only ** The values for 2023-2025 are developed for the purpose of this theoretical exercise only, aiming at keeping the ratio between NTA and MMW at the 2022 level</p>		2022	2023	2024	2025	MMW*, EUR	730	868	911	957	MMW growth, %	13,7%	18,9%	5,0%	5,0%	AW, EUR	1 789	1 939	2 036	2 139	AW growth, %	13,2%	8,4%	5,0%	5,0%	Assumption** on the size of the NTA, EUR per month	460/540	642	674	708	NTA growth, %	15,0%	18,9%	5,0%	5,0%	Ratio of NTA and MMW, %	63%/74%	74%	74%	74%	Annual budget savings comparing the base scenario with counterfactual (non-cumulative), EUR million in respective year	198	311	347	382
	2022	2023	2024	2025																																												
MMW*, EUR	730	868	911	957																																												
MMW growth, %	13,7%	18,9%	5,0%	5,0%																																												
AW, EUR	1 789	1 939	2 036	2 139																																												
AW growth, %	13,2%	8,4%	5,0%	5,0%																																												
Assumption** on the size of the NTA, EUR per month	460/540	642	674	708																																												
NTA growth, %	15,0%	18,9%	5,0%	5,0%																																												
Ratio of NTA and MMW, %	63%/74%	74%	74%	74%																																												
Annual budget savings comparing the base scenario with counterfactual (non-cumulative), EUR million in respective year	198	311	347	382																																												
Dėl neapmokestinamų dienpinigių ir padidėjusių išlaidų kompensacijų darbuotojams	315,2	<p>Lengvata skiriama darbuotojų komandiruočių metu patirtoms išlaidoms padengti, taip pat kompensuoti padidėjusias išlaidas darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba atliekamas lauko sąlygomis; kadangi tokios išmokos darbuotojams yra kompensacinio pobūdžio, jas gaunantis asmuo realios papildomos naudos negauna (savo esme tai nėra pajamos).</p> <p>Kartu atkreiptinas dėmesys, kad pakeitus Lietuvos Respublikos darbo kodeksą, nuo 2023 m. birželio 1 d. kompensacijos už kilnojamo pobūdžio darbą ar darbą lauko sąlygomis nebėra mokamos, dėl ko ir šių išmokų neapmokestinimo klausimas nebėra aktualus.</p>																																														

<p>Dėl neapmokestinamų dovanų (gautų iš artimų giminaičių, taip pat darbdavio)</p>	<p>77,9</p>	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI LENGVATOS SĄLYGAS.</i></p> <p>Igyvendinant Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties pajamų nelygybės ir skurdo mažinimo, numatant atitinkamas kompleksines mokesčines ir finansines priemones ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūrą ir teisingumą iškreipiančių lengvatų atsisakymo iniciatyvą, taip pat įvertinus užsienio valstybių praktiką, pagal kurią apmokestinamos ir dovanos tarp artimų giminaičių, tačiau taikant lengvatinį režimą, bei tarptautinių organizacijų rekomendacijas, GPM įstatymo projekte siūloma susiaurinti iš artimų giminaičių gautoms dovanoms taikomą lengvatą, neapmokestinamosioms pajamoms priskiriant ne visą (kaip yra šiuo metu), o tik tam tikros sumos neviršijančią dovanų vertę (išskyrus verslo perleidimą šeimos nariams). Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2929 (XIVP-2929 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13(1), 16, 17, 18... (lrs.lt)), taip pat Mokesčių darbo grupės „Pajamų nelygybės mažinimo“ 9-14 skaidrėse (2021-09-29 "Pajamų nelygybės mažinimas").</p>	<p>Atlikta dovanų iš artimų giminaičių analizė, paremta gyventojų pajamų deklaracijų duomenimis, parodė, kad 2018 m. deklaruota 487,3 mln. eurų gautų dovanų, iš kurių 461,4 mln. eurų sudarė dovanos iš artimų giminaičių.</p> <p style="text-align: center;">Dovanų vertė mln. eurų</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Šaltinis</th> <th>Vertė (mln. eurų)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Iš artimo giminaičio</td> <td>461,4</td> </tr> <tr> <td>Iš darbdavio</td> <td>12,1</td> </tr> <tr> <td>Iš kito fizinio asmens</td> <td>11,6</td> </tr> <tr> <td>Iš kito juridinio asmens</td> <td>2,2</td> </tr> </tbody> </table> <p>Iš 461,4 mln. eurų vertės gautų dovanų, 68,5 proc. buvo gauta iš motinos/tėvo.</p> <p style="text-align: center;">Dovanų vertės iš artimų giminaičių gavėjų pasiskirstymas pagal giminystės ryšį</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ryšys</th> <th>Procentas</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Iš tėvo/motinos</td> <td>68,5%</td> </tr> <tr> <td>Iš vaikų</td> <td>11,0%</td> </tr> <tr> <td>Iš sesers/brolio</td> <td>7,6%</td> </tr> <tr> <td>Iš senelių</td> <td>7,0%</td> </tr> <tr> <td>Iš vaikaičių</td> <td>0,7%</td> </tr> <tr> <td>Iš sutuoktinio</td> <td>5,3%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Bendras dovanos vertės vidurkis siekia 27,7 tūkst. eurų. 99,4 proc. gyventojų (16,6 tūkst. asmenų) dovanoja dovanas artimiems giminaičiams neviršijančias 300 tūkst. eurų, vidutiniškai 20,9 tūkst. eurų vertės.</p> <p>Tik 0,6 proc. (99 asmenys) dovanoja virš 300 tūkst. eurų vertės dovanas, kur vidutinė dovanos vertė 1,2 mln. eurų, o tokių dovanų vertė sudaro net 24,8 proc. nuo bendros dovanų vertės.</p> <p>Tame tarpe bent 10 proc. iš jų tokią dovanojimą artimiems gyventojams galimai atlieka, kad susimąžinti mokesčius nuo turto pardavimo tretiesiems asmenims prieaugio, nes tokiu būdu padidinama turto įsigijimo kaina.</p>	Šaltinis	Vertė (mln. eurų)	Iš artimo giminaičio	461,4	Iš darbdavio	12,1	Iš kito fizinio asmens	11,6	Iš kito juridinio asmens	2,2	Ryšys	Procentas	Iš tėvo/motinos	68,5%	Iš vaikų	11,0%	Iš sesers/brolio	7,6%	Iš senelių	7,0%	Iš vaikaičių	0,7%	Iš sutuoktinio	5,3%
Šaltinis	Vertė (mln. eurų)																										
Iš artimo giminaičio	461,4																										
Iš darbdavio	12,1																										
Iš kito fizinio asmens	11,6																										
Iš kito juridinio asmens	2,2																										
Ryšys	Procentas																										
Iš tėvo/motinos	68,5%																										
Iš vaikų	11,0%																										
Iš sesers/brolio	7,6%																										
Iš senelių	7,0%																										
Iš vaikaičių	0,7%																										
Iš sutuoktinio	5,3%																										

Pagal vertės intervalus, tūkst. eurų	Suma, mln. eurų	proc. nuo bendros vertės	Sandorių skaičius	proc. nuo viso sandorių skaičiaus	Vidutinė dovanos vertė, tūkst. eurų
0-300, iš jų:	347,1	75,2%	16 580	99,4%	20,9
0-100	272,4	59,0%	16 103	96,5%	16,9
101 -200	55,7	12,1%	401	2,4%	138,9
201 -300	19,0	4,1%	76	0,5%	249,8
virš 300, iš jų:	114,3	24,8%	99	0,6%	1 154,3
301 -500	20,8	4,5%	54	0,3%	386,0
501 -1 000	19,6	4,2%	29	0,2%	675,2
virš 1 000	73,9	16,0%	16	0,1%	4 615,8
IŠ VISO	461,4	100,0%	16 679	100,0%	27,7

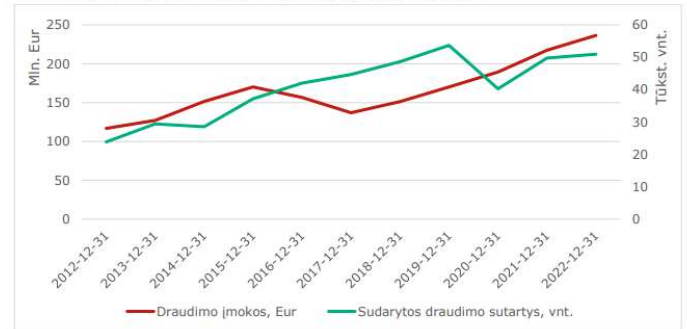
Įvertinus užsienio valstybių praktiką, pagal kurią apmokestinamos ir dovanos tarp artimų giminaičių, tačiau taikant lengvatinį režimą, bei tarptautinių organizacijų rekomendacijas, siūloma neapmokestinamosioms pajamoms priskirti tik tam tikros sumos neviršijančią dovanų iš artimųjų vertę: 300 000 eurų per mokestinį laikotarpį – dovanoms, gautoms iš sutuoktinio, tėvų (įtėvių) vaikų (įvaikių), senelių, vaikaičių, brolių, seserų. Siūloma gana didelė neapmokestinamoji vertė, viena vertus, leistų į apmokestinamų asmenų ratą įtraukti dovanas gaunančius giminaičius, kita vertus, atitiktų galėjimo sumokėti mokesčius kriterijų. Pagal turimą deklaruotų dovanojimo sandorių statistiką galima daryti išvadą, kad dėl siūlomų ribų dauguma sandorių tarp artimų giminaičių išliktų.

Dėl GPM grąžinimų pagal gyventojų deklaruotas išlaidas pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 21 straipsnį	69,5	- Už profesinį mokymą ir (ar) studijas, kuriuos baigus įgyjamas aukštasis išsilavinimas ir (ar) atitinkama kvalifikacija, taip pat už doktorantūros bei meno aspirantūros studijas nustatyta siekiant prisidėti prie efektyvios, įtraukios ir augančios mokymosi visą gyvenimą sistemos, kurioje galėtų dalyvauti ir vyresnio amžiaus asmenys, palengvinti išsilavinimo/profesijos įgijimo (keitimo) prieinamumą, kas atitinka Vyriausybės programos II skyriaus „Misija – vienodos starto pozicijos visiems Lietuvos žmonėms“ nuostatas. Pažymėtina, kad lengvata buvo peržiūrėta 2020 m., be kita ko, remiantis ir EBPO 2018 m. Lietuvos ekonominėje apžvalgoje pateiktomis rekomendacijomis sudaryti sąlygas nuolatiniam profesinių įgūdžių tobulinimui ir profesinės
---	------	--

	<p>kvalifikacijos keitimui, kas leistų greičiau prisitaikyti prie besikeičiančių darbo rinkos poreikių ir užtikrintų kvalifikacijų atitiktį šalies ūkio poreikiams.</p> <p><i>PRIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI LENGVATOS SĄLYGAS.</i></p> <p>- Už ilgalaikio gyvybės draudimo įmokas ir įmokas į pensijų fondus.</p> <p>Igyvendinant Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas įvertinti mokesčių lengvatų tikslingumą ir poveikį, GPM įstatymo projekte numatyta lengvatas visa apimtimi taikyti tik gyventojų mokamoms pensijų įmokoms į II pakopos pensijų fondus, o <u>lengvatų ilgalaikio gyvybės draudimo ir III pakopos pensijų įmokoms palaipsniui atsisakyti.</u></p> <p>Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2929 (XIVP-2929 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13(1), 16, 17, 18.. (lrs.lt)), taip pat 2021-05-12 Mokesčių darbo grupės „Investavimo ir ilgalaikio taupymo instrumentų modelis“ 3-5 ir 8-9 skaidrėse (2021-05-12 "Investavimo ir ilgalaikio taupymo instrumentų modelis").</p>	<p>Ilgalaikio investavimo rinkos apžvalga</p> <p>Rinkoje investuotojui siūloma daug produktų: investicinis gyvybės draudimas (toliau – IGD), dalyvavimas III pakopos pensijų fonduose, kolektyvinio investavimo subjektų (toliau – KIS) produktai. Jie skiriasi savo savybėmis ir taikomais mokesčiais, tačiau juos siūlant keliamas vienas tikslas – padėti sukaupti lėšų ateičiai. Kaip matyti iš 2 pav., IGD tarp šių mažmeniniams investuotojams skirtų investavimo produktų yra pats populiariausias – IGD produktų yra įsigiję net 68 proc. investuotojų. Lietuvos banko vertinimu, IGD visuomenėje paplito ne dėl paklausos, o dėl pasiūlos, t. y. dėl aktyvaus šių produktų pardavimo skatinimo. Sąlygas tam sudarė ne tik platus draudimo produktų platintojų tinklas (pvz., 2022 m. lapkričio mėn. duomenimis, IGD draudikams atstovavo 3 600 draudimo agentų) ir komisinio atlygio mokėjimu pagrįstas IGD pardavimo modelis, bet ir tai, kad valstybė IGD remia mokesčių lengvatomis.</p> <p>IGD, PF ir KIS² dalyvių skaičius 2022 m. gruodžio 31 d.</p> <p>2 pav. IGD, PF ir KIS² dalyvių skaičius 2022 m. gruodžio 31 d.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Instrumentas</th> <th>Dalyviai 2022-12-31 (Tūkst. vnt.)</th> <th>Pokytis, palyginti su 2022 m. duomenimis, proc.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>IGD (galiojančios sutartys)</td> <td>415,57</td> <td>5,57</td> </tr> <tr> <td>PF (dalyviai)</td> <td>92,03</td> <td>20,33</td> </tr> <tr> <td>KIS (dalyviai)</td> <td>100,42</td> <td>30,42</td> </tr> </tbody> </table> <p>Šaltinis: Lietuvos bankas. Pastaba: IGD – galiojančių IGD sutarčių skaičius.</p> <p>Šaltinis: Lietuvos bankas. Pastaba: IGD – galiojančių IGD sutarčių skaičius.</p>	Instrumentas	Dalyviai 2022-12-31 (Tūkst. vnt.)	Pokytis, palyginti su 2022 m. duomenimis, proc.	IGD (galiojančios sutartys)	415,57	5,57	PF (dalyviai)	92,03	20,33	KIS (dalyviai)	100,42	30,42
Instrumentas	Dalyviai 2022-12-31 (Tūkst. vnt.)	Pokytis, palyginti su 2022 m. duomenimis, proc.												
IGD (galiojančios sutartys)	415,57	5,57												
PF (dalyviai)	92,03	20,33												
KIS (dalyviai)	100,42	30,42												

IGD rinkoje stebima ilgametė gana stabilus augimo tendencija. Nors, kaip matyti iš 3 pav., COVID-19 pandemija turėjo neigiamos įtakos naujų IGD sutarčių sudarymui (jų skaičius 2020 m. sumažėjo 25 proc., palyginti su 2019 m.), tačiau pasirašytos draudimo įmokos ir toliau augo (11 proc.). 2021 m. jau reikšmingai augo ir naujai sudarytų draudimo sutarčių skaičius, ir pasirašytų įmokų suma (atitinkamai 24 ir 15 proc.). IGD rinkos augimui įtakos turi ir tai, kad gyvybės draudikai atsisakė tradicinio kaupiamojo gyvybės draudimo verslo (kai investavimo riziką prisiima draudikas). Tai lėmė didesnis tokiai veiklai taikomas kapitalo reikalavimas, taip pat mažų palūkanų aplinkos lemiamos ribotos galimybės garantuoti vartotojui didesnę palūkanų normą. 2022 m. buvo sudaryta beveik 51 tūkst. naujų IGD sutarčių ir tik 450 tradicinio kaupiamojo gyvybės draudimo sutarčių.

3 pav. 2012–2022 m. IGD sudarytos sutartys ir pasirašytos įmokos

Šaltinis: Draudimo veiklos rezultatai (<https://www.lb.lt/lt/draudikai-veiklos-rodikliai#ex-1-1>)

Atliekant GPM lengvatos gyvybės draudimo (GD) įmokoms ir pensijų fondų (PF) įmokoms analizę naudoti VMI duomenys – 2019 metų pačių gyventojų deklaruotų pajamų, ir juridinių asmenų informacijos apie gyventojų pajamas tuometinio laikotarpio informacija. Didmiesčiu šio pratimo tikslais laikomi Vilniaus m., Kauno m. ir Klaipėdos m. savivaldybės. Gyventojas savivaldybei priskiriamas pagal deklaruotą gyvenamąją vietą. GP ir PF nagrinėjamos kartu, nes vadovaujantis GPMĮ 21 str. nuostatomis lengvatos pritaikymo prasme joms taikomas bendras 1 500 eurų limitas.

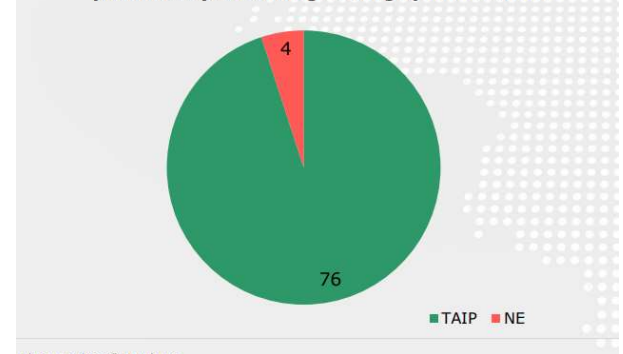
		<p>Vidurkiai – aritmetiniai.</p> <p>Šiais investavimo instrumentais populiacija naudojasi tolygiai, nes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vertinant pagal profesijas, šiais investavimo instrumentais naudojosi apie 15% gyventojų, kuriems Sodros duomenimis yra priskirta profesija. Priklausomai nuo profesijos, šis rodiklis svyravo nuo 13% iki 19%, išskyrus paslaugų sektoriaus darbuotojus ir pardavėjus, kur jis sudarė apie 8% (profesija su antru žemiausių pajamų lygiu, po nekvalifikuotų darbininkų). Intensyviausiai šia lengvata naudojosi vadovai ir specialistai – apie 19% tokių asmenų. - Pagal deklaruotą gyvenamąją vietą apie 40 proc. tokių gyventojų gyvena didmiestyje. Vertinant, kad 35% visos Lietuvos populiacijos gyvena šiuose miestuose, tai ir lengvata besinaudojančių gyventojų pasiskirstymą geografiniu požiūriu galime vertinti kaip ganėtinai tolygų. - Lengvata naudojasi (nepriklausomai nuo to, kokio amžiaus asmenis draudžia) gyventojai su jau įsibėgėjusia karjera – vidutinis gyventojų amžius 45 metai (tik GD), 48 metai (tik PF), 46 metai (ir GD ir PF). - Vidutinis tokio gyventojų bruto atlyginimas 2019 m. sudarė 1 395 eurų ir beveik atitiko visos populiacijos vidutinį darbo užmokestį (2019 m. 1 380,7 euro). - Visos tokių gyventojų apmokestinamosios pajamos pasiskirsto taip: 78% sudaro atlyginimas, 15% – turto nuoma ar pardavimas, dividendai ir kitos su darbo santykiais nesusijusios pajamos, dar 7% – individualios veiklos pajamos. Visos populiacijos šių rodiklių proporcijos yra artimos – atitinkamai 79%, 12% ir 9%. <p>GD įmokos reikšmingai dominuoja, lyginant su PF:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iš viso 342 tūkst. gyventojų išleido 236 mln. eurų GD ir PF įmokoms, iš jų PF įmokos sudarė tik 8 proc. - Gyventojų skaičius pasiskirstė taip: tik GD išlaidų patyrė 88 proc. gyventojų, 8 proc. - tik PF, ir dar 4 proc. turėjo abu produktus. - Vidutiniškai per metus vienas gyventojas sumoka 691 eurą GD įmokų ir 476 eurus PF įmokų. <p>Pasinaudojimas lengvata gana aukštas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biudžeto netekimai siekė 33,1 mln. eurų, lengvata pasinaudojo apie 294 tūkst. gyventojų (86% patyrusių tokias išlaidas), jie vidutiniškai galėjo susigrąžinti po 113 eurų.
--	--	--

			<p>- Apie 25% gyventojų (86 tūkst.) arba rinkosi apskritai nepasinaudoti lengvata (14%), arba jų įmokos viršijo 1 500 eurų (8%), arba neturėjo pakankamai tinkamų pajamų⁵ (3%), kad prisitaikytų visą lengvatą. Įmokų dalis, kuriai nepritaikyta lengvata vidutiniškai siekė 680 eurų.</p> <p>- 8% gyventojų įmokos viršijo 1 500 eurų (patyrė vidutiniškai 2,5 tūkst. eurų išlaidų), todėl jie lengvatą prisitaikė ne visai įmokų sumai.</p> <p>Už 4,6% gyventojų, patyrusių GD ir / arba PF išlaidų (ir pasinaudojusių 21 str. lengvata), papildomai GD ir / arba PF įmokas mokėjo ir darbdavys (tokios pajamos laikomos neapmokestinamosiomis gyventojų pajamomis, todėl biudžetas taip pat netenka pajamų):</p> <p>- Apie 15,7 tūkst. gyventojų GD ir / arba PF įmokas mokėjo patys, tačiau kartu už juos papildomai mokėjo ir darbdaviai. Vidutiniškai tokiais atvejais gyventojas mokėjo 1 010 eurų, o darbdavys – dar 960 eurų įmokų per metus.</p> <p>- Biudžeto netekimai dėl gyventojų dalies sudarė apie 2,2 mln. eurų, o darbdavio dalies – apie 3 mln. eurų (vertinant tik GPM, o darbdavio dalies atveju reikėtų skaičiuoti ir Sodros įmokų netekimus, nes tokia forma gaunama gyventojų nauda įprastomis sąlygomis būtų laikoma atlyginimo dalis).</p> <p style="text-align: center;">Lietuvos banko inicijuotas slaptojo pirkėjo tyrimas</p> <p>Lietuvos bankas, įgyvendindamas vieną strateginių tikslų siekti finansinių paslaugų kokybės, prieinamumo, įvairių socialinių grupių įtraukties gerinimo, taip pat atsižvelgdamas į IDG rinkos mastą (IGD sutartis yra sudarę daugiau kaip 415 tūkst. asmenų, naujų IGD sutarčių pastaraisiais metais sudaroma po 40–50 tūkst. kasmet), 2022 m. inicijavo slaptąjį pirkimą, kurio metu buvo siekiama įvertinti, ar gyvybės draudikai ir jiems atstovaujantys draudimo tarpininkai, platindami IGD produktus, tinkamai vykdo teisės aktuose įtvirtintas pareigas, susijusias su kliento poreikių nustatymu, produkto priimtumo ir tinkamumo vertinimu ir iki sutartinės informacijos atskleidimu. IGD slaptojo pirkimo rezultatai atskleidė, kad IGD produktų pardavimo praktika dėl atitikties DĮ ir PRIIPS reglamento reikalavimams kelia abejonių:</p>
--	--	--	--

⁵ Saugiklis yra 25% apmokestinamųjų pajamų.

- Ne visa informacija, būtina kliento poreikiams ir produkto priimtinumui nustatyti (pvz., informacija apie kliento investavimo patirtį ir žinias), yra renkama.
- Renkama informacija, reikalinga produkto tinkamumui įvertinti, tačiau rekomendacijos dėl kliento poreikius atitinkančio produkto nėra teikiamos.
- Pasitaikė nemažai atvejų (39 proc.), kai slaptiesiems pirkėjams pasiūlytas jų poreikių neatitinkantis IGD produktas.
- Potencialiems draudėjams atskleidžiama nepakankamai iki sutartinės informacijos, bet itin pabrėžiama IGD produkto nauda, susijusi su galimybe pasinaudoti GPM lengvata.

Ar konsultacijos metu buvo akcentuojama, kad draudimo produktas yra naudingas dėl gražinamo GPM?

- Gyvybės draudikai dažnai nepateikia pagrindinės informacijos dokumento, nors pagal teisės aktų reikalavimus jį privalo pateikti.
- Neatskleidžiama informacija apie investavimo kryptis, nors investavimo rizika tenka draudėjui.
- Sąlygos interesų konfliktui – IGD platinantys agentai turi dideles finansines paskatas parduoti produktą, kuris gali neatitikti gyventojų poreikių. Komisinio atlygio rodiklis Lietuvoje gerokai viršija Europos Sąjungos vidurkį. Komisinis atlygis Lietuvoje gali sudaryti ir 770 Eur už vieną IGD sutartį

			<p style="text-align: center;">Komisinis atlygis nuo pasirašytų įmokų</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="padding: 5px;">Lietuvos rinkos vidurkis (2021 m.)</td> <td style="padding: 5px; text-align: right;">9,6 proc.</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">ES rinkos vidurkis (2020 m.)</td> <td style="padding: 5px; text-align: right;">6,25 proc.</td> </tr> </table> <p>Įvertinus atliktos analizės ir slauto pirkėjo tyrimo metu identifikuotas tendencijas, kartu įgyvendinant Vyriausybės programos teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas įvertinti mokesčių lengvatų tikslingumą ir poveikį, siūloma lengvatas visa apimtimi taikyti tik gyventojų mokamoms pensijų įmokoms į II pakopos pensijų fondus, o lengvatų ilgalaikio gyvybės draudimo ir III pakopos pensijų įmokoms palaipsniui atsisakyti.</p>	Lietuvos rinkos vidurkis (2021 m.)	9,6 proc.	ES rinkos vidurkis (2020 m.)	6,25 proc.
Lietuvos rinkos vidurkis (2021 m.)	9,6 proc.						
ES rinkos vidurkis (2020 m.)	6,25 proc.						
Dėl GPM kredito, taikomo individualios veiklos pajamoms (įskaitant vykdant apmokestinamąją žemės ūkio individualią veiklą)	65	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI LENGVATOS SĄLYGAS.</i></p> <p>Mokesčio kreditas buvo pradėtas taikyti 2018 m. pereinant nuo apmokestinimo lygio priklausomai nuo vykdomos individualios veiklos rūšies (profesijos) prie apmokestinimo pagal iš individualios veiklos gautų pajamų dydį, t.y. mažinant efektyvųjį mokesčio tarifą mažiausias pajamas iš individualios veiklos gaunantiems gyventojams, iš esmės jį prilyginant apmokestinimui, tenkančiam mažas su darbo santykiais susijusias pajamas gaunančio darbuotojo apmokestinimui. Tokiu būdu buvo siekiama ne tik paskatinti gyventojų verslumą, bet ir užtikrinti teisingesnį mokesčio naštos paskirstymą tokio paties dydžio individualios veiklos pajamas gaunantiems asmenims. Įgyvendinant Vyriausybės programos, teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas įvertinti</p>	<p>Vykdančių individualią veiklą (toliau – IDV) apmokestinimo pokyčių tikslas – subalansuoti mokesčių našta, asmenims, gaunantiems IDV pajamų lyginant su asmenimis, gaunančiais darbo užmokestį (toliau – DU).</p> <p>Šiuo metu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • IDV nominalus gyventojų pajamų mokesčio (toliau - GPM) tarifas – 15 proc., o DU – 20 arba 32 proc. • Maksimalus IDV GPM tarifo kreditas – 10 proc., apatinė šio kredito riba – 20 000 eurų, viršutinė 35 000 eurų. Tai reiškia, kad apmokestinamosioms IDV pajamoms neviršijant 20 000 eurų, realus GPM tarifas yra 5 proc. Pajamoms didėjant, intervale nuo 20 000 iki 35 000 eurų, realus GPM tarifas nuosekliai didėja ir ties viršutine riba pasiekia nominalų 15 proc. tarifą. Tuo tarpu DU taikomas neapmokestinamasis pajamų dydis, tačiau jis augant DU mažėja ir yra visai nebetaikomas gaunantiems didesnes pajamas (gaunantiems daugiau nei 2864 eurų per mėnesį). 				

	<p>mokesčių lengvatų tikslumą ir poveikį, peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą ir kuriančias mokesčių arbitražą, taip pat įvertinti galimų pokyčių apmokestinant gyventojų pajamas poveikį mažinant pajamų nelygybę, GPM įstatymo projekte, perskirstant mokesčio našta tarp su darbo santykiais ir jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, kurioms taikomas didesnis pajamų mokesčio tarifas (32 proc.), ir kitų rūšių aukštesnių pajamų, siūloma peržiūrėti ir pajamų iš individualios veiklos apmokestinimo sąlygas, įskaitant mokesčio kredito taikymą Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2929 (XIVP-2929 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13(1), 16, 17, 18... (lrs.lt)).</p> <p>Sprendimai dėl individualios veiklos pajamų apmokestinimo peržiūros siūlomi įvertinus ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtoje Lietuvos mokesčių politikos studijoje (OECD Tax Policy Reviews: Lithuania 2022 en OECD) pateiktas išvalgas ir rekomendacijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> IDV atveju VSD ir PSD įmokos priskiriamos leidžiamiems atskaitymams, o DU – nepriskiriamos. IDV atveju suteikiama galimybė administravimo paprastumo tikslais be pareigos pagrįsti dokumentais preziumuoti, kad veiklos sąnaudos (įskaitant ir mokėtinas VSD ir PSD įmokas) neviršija 30 proc. IDV pajamų, o DU atveju tokios galimybės nėra. Įvertinant pokyčius darbo rinkoje (augančių savarankiškai dirbančių asmenų dalį nuo visų dirbančiųjų) kyla poreikis užtikrinti, kad savarankiškai dirbantiems asmenims tenkanti mokesčių našta būtų adekvati jų gaunamai naudai, o kartu leistų tikėtis pagrįstų socialinių išmokų įvykus draudžiamajam įvykiui (liga, pensinis amžius ir kt.). <p>Savarankiškai dirbančiųjų (pagal IDV ir verslo liudijimus) skaičiaus ir deklaruojamų pajamų dalies dinamika</p> <table border="1" data-bbox="1304 748 2003 829"> <thead> <tr> <th></th> <th>2012</th> <th>2013</th> <th>2014</th> <th>2015</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Asmenų dalis*</td> <td>7,9%</td> <td>8,5%</td> <td>9,4%</td> <td>9,7%</td> <td>10,5%</td> <td>11,1%</td> <td>11,8%</td> <td>12,5%</td> <td>13,0%</td> <td>13,4%</td> </tr> <tr> <td>Pajamos**</td> <td>3,4%</td> <td>4,4%</td> <td>4,5%</td> <td>4,7%</td> <td>4,9%</td> <td>5,4%</td> <td>5,2%</td> <td>5,0%</td> <td>4,9%</td> <td>5,4%</td> </tr> </tbody> </table> <p>* Nuo bendros pagal IDV ir verslo liudijimus bei su darbo santykiais susijusių pajamų gaunančiųjų aibės, nevertinant, kad dalis asmenų turi kelių rūšių pajamų. * IDV atveju apmok. pajamos, VL atveju prezumpcinės apmok. pajamos, darbo santykių atveju bruto pajamos.</p>		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Asmenų dalis*	7,9%	8,5%	9,4%	9,7%	10,5%	11,1%	11,8%	12,5%	13,0%	13,4%	Pajamos**	3,4%	4,4%	4,5%	4,7%	4,9%	5,4%	5,2%	5,0%	4,9%	5,4%
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021																									
Asmenų dalis*	7,9%	8,5%	9,4%	9,7%	10,5%	11,1%	11,8%	12,5%	13,0%	13,4%																									
Pajamos**	3,4%	4,4%	4,5%	4,7%	4,9%	5,4%	5,2%	5,0%	4,9%	5,4%																									
Dėl GPM tarifo, taikomo IDV pajamoms	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI TARIFŲ DIDYBĘ.</i></p> <p>Įgyvendinant Vyriausybės programos, teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas įvertinti mokesčių lengvatų tikslumą ir poveikį, peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą ir kuriančias mokesčių arbitražą, taip pat įvertinti galimų pokyčių apmokestinant gyventojų pajamas poveikį mažinant pajamų nelygybę, GPM įstatymo projekte, perskirstant mokesčio našta tarp su darbo santykiais ir jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, kurioms taikomas didesnis pajamų mokesčio tarifas (32 proc.), ir kitų rūšių aukštesnių pajamų, siūloma</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nuo 2019 metų bendrosios socialinio draudimo senatvės pensijos dalies išlaidos finansuojamos pajamomis iš GPM, dalį socialinio draudimo įmokų tarifo sujungus su GPM, GPM tarifą pajamoms iš DU padidinant nuo 15 proc. iki 20 proc. Tačiau GPM tarifas, taikomas savarankiškai dirbantiems asmenims, perskaiciuotas nebuvo; Tarptautinių organizacijų ekspertų vertinimu, individualios veiklos pajamoms taikomos apmokestinimo taisyklės lemia skirtingą iš esmės analogiškose situacijose esančių asmenų, t. y. gaunančių panašias pajamas, apmokestinimą, dėl ko jos vertintinos kaip galimai neatitinkančios horizontaliojo teisingumo principo; Siektina, kad iš esmės lengvatinės apmokestinimo sąlygos (žemesnė mokesčių našta, galimybė taikyti prezumpcinės išlaidas) būtų taikomos tik smulkiajam verslui. 																																	

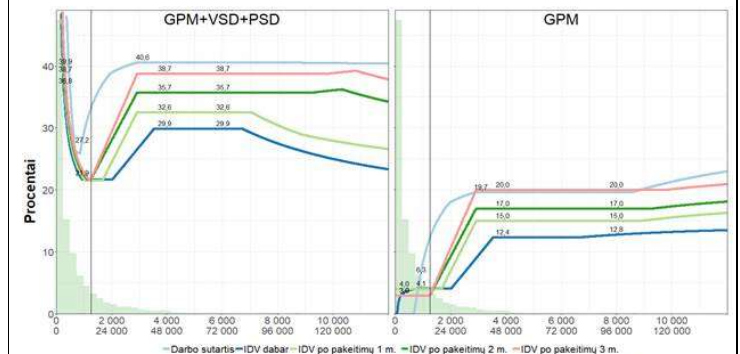
	<p>peržiūrėti ir pajamų iš individualios veiklos apmokestinimo sąlygas, įskaitant šioms pajamoms taikomą GPM tarifą. Tarifo peržiūra atlikta įvertinant ir tai, kad nuo 2019 metų bendrosios socialinio draudimo senatvės pensijos dalies išlaidos dengiamos iš GPM, tuo tikslu 2018 m. sujungiant pagrindinę socialinio draudimo pensijos dalį užtikrinančią socialinio draudimo įmokų dalį su GPM ir atitinkamai perskaičiuojant GPM tarifus, taikomus pajamoms iš darbo santykių ar jų esmę atitinkančių santykių (vietoje 15 proc. nustatant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą), kai tuo tarpu GPM tarifas, taikomas savarankiškai dirbantiems asmenims, nebuvo perskaičiuotas.</p> <p>Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2929 (XIVP-2929 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13(1), 16, 17, 18.. (lrs.lt)).</p> <p>Sprendimai dėl individualios veiklos pajamų apmokestinimo peržiūros, įskaitant mokesčio tarifą, siūlomi įvertinus ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtoje Lietuvos mokesčių politikos studijoje (OECD Tax Policy Reviews: Lithuania 2022 en OECD) pateiktas įžvalgas ir rekomendacijas.</p>	<p>Įstatymo projektu siūloma individualios veiklos pajamų apmokestinimą keisti palaipsniui, kartu stiprinant paprastesnio mokesčių nuo tokių pajamų sumokėjimo priemones, tokiu būdu sudarant galimybes nuosekliai prisitaikyti prie pagrįstai kintančios mokesstinės naštos, kuri pereinamojo laikotarpio pabaigoje vis dar būtų, nors ir nežymiai, mažesnė.</p>																												
Dėl IDV leidžiamų atskaitymų	<p><i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI LEIDŽIAMŲ ATSKAITYTI IŠLAIDŲ SĄRAŠĄ.</i></p> <p>Įgyvendinant Vyriausybės programos, teisingesnės ir augti palankios mokesčių sistemos krypties iniciatyvas įvertinti mokesčių lengvatų tikslingumą ir poveikį, peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas, iškreipiančias apmokestinimo teisingumą ir kuriančias mokesčių arbitražą, taip pat įvertinti galimų pokyčių apmokestinant gyventojų pajamas poveikį mažinant pajamų nelygybę, GPM įstatymo projekte, perskirstant mokesčio našta tarp su darbo santykiais ir jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų, kurioms taikomas didesnis pajamų mokesčio tarifas (32</p>	<p>Siūlomų Individualios veiklos apmokestinimo pokyčių suvestinė</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1 metai</th> <th>2 metai</th> <th>3 metai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Maksimalus taikytinas IDV GPM tarifas</td> <td>15 %</td> <td>17 %</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>Mokesčio kredito dydis</td> <td>11 %</td> <td>14 %</td> <td>17 %</td> </tr> <tr> <td>Metinių apmokestinamųjų pajamų (pelno prieš mokesčius) intervalas, kuriame taikomas regresyvus pajamų iš individualios veiklos mokesčio kreditas</td> <td>20 000 – 35 000 eurų</td> <td>15 000 – 35 000 eurų</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Neleidžiama iš apmokestinamųjų pajamų atimti VSD ir PSD įmokų (deklaruojantiems prezumpcines sąnaudas atitinkamai jų dydį sumažinant nuo 30 proc. iki 20 proc.)</td> <td colspan="3">Taip</td> </tr> <tr> <td>Leidžiama taikyti prezumpcines sąnaudas tik iki PVM registracijos ribos</td> <td colspan="3">Taip</td> </tr> <tr> <td>Kokiai daliai pajamas iš individualios veiklos deklaruojančiųjų mokesstinė našta išauga nežymiai (dėl neleidžiamų iš</td> <td>90% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 20 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]</td> <td>85% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]</td> <td>85% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]</td> </tr> </tbody> </table>		1 metai	2 metai	3 metai	Maksimalus taikytinas IDV GPM tarifas	15 %	17 %	20 %	Mokesčio kredito dydis	11 %	14 %	17 %	Metinių apmokestinamųjų pajamų (pelno prieš mokesčius) intervalas, kuriame taikomas regresyvus pajamų iš individualios veiklos mokesčio kreditas	20 000 – 35 000 eurų	15 000 – 35 000 eurų		Neleidžiama iš apmokestinamųjų pajamų atimti VSD ir PSD įmokų (deklaruojantiems prezumpcines sąnaudas atitinkamai jų dydį sumažinant nuo 30 proc. iki 20 proc.)	Taip			Leidžiama taikyti prezumpcines sąnaudas tik iki PVM registracijos ribos	Taip			Kokiai daliai pajamas iš individualios veiklos deklaruojančiųjų mokesstinė našta išauga nežymiai (dėl neleidžiamų iš	90% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 20 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]	85% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]	85% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]
	1 metai	2 metai	3 metai																											
Maksimalus taikytinas IDV GPM tarifas	15 %	17 %	20 %																											
Mokesčio kredito dydis	11 %	14 %	17 %																											
Metinių apmokestinamųjų pajamų (pelno prieš mokesčius) intervalas, kuriame taikomas regresyvus pajamų iš individualios veiklos mokesčio kreditas	20 000 – 35 000 eurų	15 000 – 35 000 eurų																												
Neleidžiama iš apmokestinamųjų pajamų atimti VSD ir PSD įmokų (deklaruojantiems prezumpcines sąnaudas atitinkamai jų dydį sumažinant nuo 30 proc. iki 20 proc.)	Taip																													
Leidžiama taikyti prezumpcines sąnaudas tik iki PVM registracijos ribos	Taip																													
Kokiai daliai pajamas iš individualios veiklos deklaruojančiųjų mokesstinė našta išauga nežymiai (dėl neleidžiamų iš	90% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 20 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]	85% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]	85% [faktinių sąnaudų atveju – uždirbantiems virš 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius]																											

	<p>proc.), ir kitų rūšių aukštesnių pajamų, siūloma peržiūrėti ir pajamų iš individualios veiklos apmokestinimo sąlygas, įskaitant leidžiamoms atskaitymams priskiriamas išlaidas. Analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2929 (XIVP-2929 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13(1), 16, 17, 18... (lrs.lt)), taip pat Mokesčių darbo grupės „Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ 18 skaidrė (2021-06-09 "Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra").</p> <p>Sprendimai dėl individualios veiklos pajamų apmokestinimo peržiūros, įskaitant leidžiamų atskaitymų reglamentavimą, siūlomi įvertinus ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtoje Lietuvos mokesčių politikos studijoje (OECD Tax Policy Reviews: Lithuania 2022 en OECD) pateiktas išvalgas ir rekomendacijas.</p>	<p>apmokestinamųjų pajamų atimti VSD ir PSD įmokų)</p>			
<p>Draudimo atskaityti VSD ir PSD įmokas aplinkybės:</p> <ul style="list-style-type: none"> - šios įmokos iš esmės skirtos ne pajamoms uždirbti, o gyventojų socialinei apsaugai užtikrinti, todėl nelaikytinos veiklos sąnaudomis; - toks pakeitimas būtų teisingas pagal darbo sutartis dirbančių asmenų, kurių pajamos apmokestinamos GPM, apmokestinamųjų pajamų nemažinant privalomomis VSD ir PSD įmokomis, atžvilgiu (šis aspektas išskirtas ir EBPO studijoje⁶). - VSD įmokų neatskaitymu iš apmokestinamųjų pajamų apskaičiuojant GPM grindžiamas socialinio draudimo išmokų, pvz., pensijų, neapmokestinimas (skirtingai, nei įprasta užsienio valstybėse), tačiau iki šiol VSD įmokas buvo draudžiama atskaityti tik iš pajamų, susijusių su darbo santykiais, nors pensijoms taikomu neapmokestinimu naudojasi ir gaunantys individualios veiklos pajamų asmenys. - kadangi į prezumpcines išlaidas įtrauktos ir VSD bei PSD įmokos, šias įmokas priskyrimas neleidžiamoms atskaitymams, atitinkamai turi būti mažinamas ir prezumpcinių išlaidų dydis. Minėtos įmokos sudaro 12,3 procentinio punkto iš 30 procentų prezumpcinių išlaidų dydžio, tad siūloma jų įtaką vertinti individualią veiklą vykdančių asmenų naudai suapvalinus iki 10 procentinių punktų, atitinkamai prezumpcinių išlaidų dydį nustatant 20 proc. nuo IDV pajamų. - Galimybę prezumpcines išlaidas atskaityti tik tiems IDV vykdančioms gyventojams, kurių mokesčio laikotarpio IDV pajamos neviršija registracijos PVM mokėtojų ribos, siūloma įvertinus tai, kad PVM mokėtojai turi kaupti prekių ar paslaugų įsigijimo dokumentus PVM apskaitos tikslais. Siūlomi pokyčiai atlieptų ir EBPO studijoje pateiktą siūlymą sumažinti prezumpcinių išlaidų atskaitymo galimybes, siekiant prisidėti prie mokesčių administratoriaus galimybių vykdyti efektyvią kontrolę. <p>Pasiūlymo poveikis mokesčiai naštai: Dėl pajamų tarifų peržiūros ir individualios veiklos sąnaudų atskaitymo pokyčių, asmenų, vykdančių individualią veiklą,</p>					

⁶ OECD (2022), *OECD Tax Policy Reviews: Lithuania 2022*, OECD Tax Policy Reviews, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/53952224-en>.

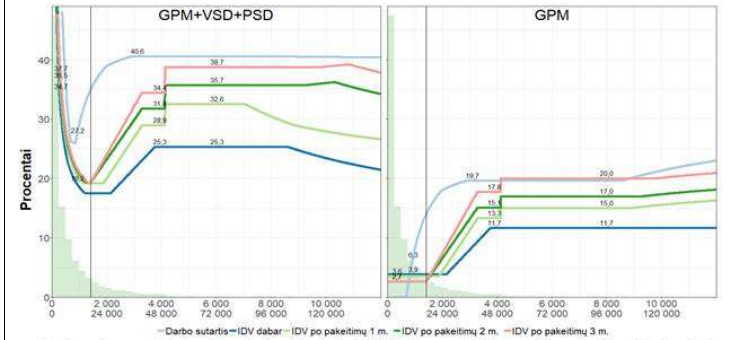
mokestinė našta palapsniui priartėtų prie asmenų, gaunančių su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas, mokestinės naštos. Šiuo metu individualios veiklos pajamos (uždirbtas pelnas prieš mokesčius) neretai apmokestinamos daug mažiau lyginant su tuo, kaip apmokestinama tokio paties dydžio darbo vietos kaina dirbant pagal darbo santykius. Nors tokiu būdu skatinama individuali veikla, tai neatitinka horizontalaus mokesčių teisingumo principo, kad mokestinė našta neturėtų reikšmingai skirtis, kai vykdomos veiklos savo esme itin artimos. Įgyvendinus siūlomus pakeitimus, mokestinės naštos skirtumas tarp šių veiklos formų sumažėtų, o siekiant laipsniško mokesčių naštos pasikeitimo, skirtumą siūloma sumažinti per 3 metus.

3 grafikas. Individualios veiklos apmokestinimo naštos (standartiniu atveju) pokyčiai, kai individualią veiklą vykdančio asmens deklaruoja faktines sąnaudas

Darbo pajamos - Darbo vietos kaina (Eur/mėn.) / IDV pajamos - Pelnas prieš mokesčius (Eur/metus)

4 grafikas. Individualios veiklos apmokestinimo naštos (standartiniu atveju) pokyčiai, kai individualią veiklą vykdančio asmens deklaruoja prezumpcines sąnaudas, faktiškai patirdamas 10 procentų sąnaudų nuo apyvartos

Pastabos:

3 ir 4 grafikuose (1) x ašyje lyginami darbo santykiai ir individuali veikla prieš ir po pakeitimų. Darbo santykiai x ašyje atvaizduojami kaip darbo vietos kaina (iš esmės sutampa su bruto atlyginimu). Kai vykdoma individuali veikla, x ašyje atvaizduojamas tokią veiklą vykdančio pelnas prieš mokesčius; (2) linijomis atvaizduojama vidutinė mokesstinė našta prieš ir po pokyčių, matuojama kaip mokėtinų mokesčių (GPM + VSD + PSD arba tik GPM) dalis nuo darbo vietos kainos (darbo santykių atveju) arba nuo pelno prieš mokesčius (individualios veiklos atveju). (3) žalia stulpeline diagrama atvaizduojamas pajamas iš individualios veiklos deklaruojančių asmenų (deklaruojančių tiek faktines, tiek prezumpcines išlaidas) skaičiaus pasiskirstymas pagal pajamų dydį; (4) individualią veiklą vykdančių asmenų mokesstinės naštos pasikeitimai modeliuojami darant prielaidą, kad antrais metais po pakeitimų VSD ir PSD įmokų lubos taikomos nuo 60 VDU metinių pajamų (šiuo metu lubos pradedamos taikyti ties 43 VDU); (5) įvertintas individualią veiklą vykdančiųjų įtraukimas į nedarbo draudimą antrais metais po pakeitimų; (6) pritaikytos PSD įmokų grindys, nors jos aktualios ne visais atvejais; (7) 3 grafike juoda vertikali linija žymi 15 tūkst. eurų ribą, 4 grafike – 16,875 tūkst. eurų ribą. 4 grafike individualios veiklos mokesstinė našta ties PVM riba staigiai išauga dėl galimybės taikyti prezumpcines sąnaudas atsisakymo PVM mokėtojams (nes nagrinėjamas hipotetinis atvejis, kai faktinės sąnaudos sudaro 10 procentų, ties šia riba įvyksta staigus šuolis, sulyginantis našią su faktines sąnaudas deklaruojančio asmens).

Iš individualios veiklos gaunantiems iki 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius (projektuojama, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui tokie mokėtojai sudarys apie 85 proc. nuo visų deklaruojančių individualios veiklos pajamas asmenų) pasibaigus pereinamajam laikotarpiui mokesčių našta augtų nežymiai: faktinės išlaidas deklaruojantiems asmenims VSD ir PSD įmokų ir GPM mokesčių naštos suminis priaugis sudarytų tik 0,06 proc. punkto dėl šiūlymo šiuo metu taikomą efektyvųjį apatinį GPM tarifą sumažinti nuo 5 proc. iki 3 proc., taip amortizuojant VSD ir PSD įmokų priskyrimą neleidžiamiems atskaitymams ir apmokestinimą nedarbo draudimo

		<p>įmokomis. Prezumpcines išlaidas deklaruojantiems asmenims (kai faktinės veiklos išlaidos sudaro 10 proc. nuo apyvartos) atitinkamai našta išaugtų šiek tiek daugiau – 1,8 procentinio punkto. Deklaruojant prezumpcines išlaidas naštos priaugis didesnis dėl šiuo metu taikomo palankesnio, nei deklaruojant faktines sąnaudas, VSD ir PSD įmokų bazės skaičiavimo. Deklaruojant prezumpcines išlaidas, dalį mokesčių naštos išaugimo, kaip ir deklaruojant faktines išlaidas, amortizuoja sumažintas efektyvusis apatinis GPM tarifas. Taigi, siūlomi individualios veiklos apmokestinimo pakeitimai mokesčinę naštą užaugintų nežymiai, o mokėtojai papildomai gautų iki šiol netaikytą nedarbo draudimo suteikiamą naudą sumažėjusių pajamų iš GPM sąskaita.</p> <p>Mažiausias pajamas iš individualios veiklos gaunantiems asmenims, kai deklaruojamos faktinės išlaidos, svarbus PSD įmokų grindų faktorius – uždirbantiems ne daugiau nei minimalioji mėnesinė alga (toliau – MMA), mokesčinės naštos pasikeitimai tais atvejais, kai taikomos PSD įmokų grindys, skirsis nuo pirmiau nurodytų, nes PSD įmokas priskyrus neleidžiamiems atskaitymams tokie asmenys turėtų pradėti mokėti GPM (arba mokėtų daugiau GPM, nei mokėjo anksčiau). Tačiau atvejų, kai faktinėms sąnaudoms taikomos PSD įmokų grindys, nėra daug, nes PSD įmokų grindys netaikomos, kai PSD įmokos mokamos nuo kitos rūšies pajamų (pavyzdžiui, kai asmuo tuo pačiu metu dirba pagal darbo sutartį, yra valstybės tarnautojas, pareigūnas, gauna ligos, motinystės, vaiko priežiūros išmokas ir kt.). PSD įmokos nuo individualios veiklos pajamų apskritai nėra mokamos (tačiau PSD grindys nėra taikomos), jei asmuo yra draustas valstybės lėšomis (turi būtinają stažą senatvės pensijai gauti, yra studentas, studijuojantis pagal nuolatinės studijų programas ir kt.).</p> <p><u>Iš IDV gaunantiems daugiau nei 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius (projektuojama, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui tokie mokėtojai sudarys apie 15 proc. nuo visų deklaruojančių individualios veiklos pajamas) apmokestinimo skirtumai, palyginti su dirbančių pagal darbo sutartis asmenų apmokestinimu, bus sumažinti reikšmingiau. Šiuo metu iš individualios veiklos gaunantiems daugiau nei 15 tūkst. eurų pelno prieš mokesčius maksimali mokesčinė našta neviršija 29,9 procento, o tokio paties dydžio darbo vietos kainos apmokestinimas siekia 40,6 proc. Įgyvendinus pasiūlymus, pasibaigus pereinamajam 3 metų laikotarpiui, didesnes individualios veiklos</u></p>
--	--	---

pajamas gaunančių asmenų mokesstinė našta padidėtų maksimaliai iki 38,7 procento, iš esmės dėl didinamo efektyviojo GPM tarifo. Apmokestinimo skirtumai, palyginti su darbo santykių apmokestinimu, sumažėtų ir itin didelės pajamas (virš 43 VDU) deklaruojantiems asmenims – šiuo metu virš 43 VDU individualios veiklos pajamų gaunančių asmenų mokesstinė našta mažėja dėl VSD ir PSD įmokų lubų. Tuo tarpu gaunančių pajamų iš darbo santykių asmenų VSD įmokų lubos yra aukštesnės – 60 VDU. Be to, 60 ir daugiau VDU pagal darbo santykius uždirbantiems asmenims taikomas aukštesnis, 32 procentų, GPM tarifas, o dirbantiems pagal individualią veiklą dėl tokios VSD ir PSD įmokų lubų ribos GPM tarifas nesikeičia. Įgyvendinus siūlymus, VSD įmokų lubos ir nominalūs GPM tarifai individualios veiklos ir darbo santykių pajamoms būtų suvienodinti, todėl mokesčių naštos skirtumo beveik neliktų. Maksimalų individualios veiklos pajamoms taikomą GPM tarifą (šiuo metu 15 procentų, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui bus 20 proc.) mokančių gyventojų dalis nuo visų pajamas iš individualios veiklos gaunančių asmenų sudaro apie 2 procentus.

Pasiūlymo fiskalinis poveikis bei poveikis pajamų nelygybei:

Dėl pakeitimų, susijusių su IDV pajamų apmokestinimu, pirmaisiais metais po pakeitimų papildomos pajamos iš GPM gali sudaryti apie 29 mln. eurų, antraisiais – 60 mln. eurų, trečiaisiais metais – 112 mln. eurų (palyginti jei būtų taikoma šiuo metu galiojanti sistema). Tikslėni poveikiai pagal konkretų sprendimą pamečiui išvardinti lentelėje:

Priemonė	2025	2026	2027	2028
IDV apmokestinimo peržiūros fiskalinis poveikis pajamoms iš GPM, tame tarpe (komponentai nesusideda į suminių skaičių, nes skaičiuojant priemones visas vienu kartu, priemonė viena kitai daro poveikį):	29,0	60,0	112,0	112,0
Mokesčių kredito mažėjimo pradžios ribos sumažinimas	0	5,0	5,3	5,3
GPM tarifo pokyčiai: efektyvus apatinio tarifo sumažinimas nuo 5% iki 3% ir viršutinio tarifo padidinimas nuo 15% iki 20% (kadangi efektyvus tarifo, vizualiai įsivaizduojamo kaip „šlaito“, statusas koreguojasi vienu metu keičiantis tiek apatinio, tiek viršutinio atkarpos taškų	-7,1	8,7		

<i>pozicijoms, išskirti apatinio ir viršutinio tarifų pokyčių poveikio atskirai nėra galimybės)</i>			47,5	47,5
<i>Draudimas virš PVM ribos naudotis prezumpcinėmis sąnaudomis</i>	11,2	12,2	13,1	13,1
<i>Draudimas atskaiyti VSD ir PSD įmokų į sąnaudas: prezumpcininkams sumažinus nuo 30% iki 20%</i>	21,5	22,8	24,2	24,2
<i>Draudimas atskaiyti VSD ir PSD įmokų į sąnaudas: faktinukams</i>	6,4	6,8	7,2	7,2

Atlikus simuliacijas EUROMOD modeliu nustatyta, kad dėl IDV pakeitimų pajamų nelygė sumažėtų – Gini indeksas trečiaisiais metais po pakeitimų dėl maksimalaus taikytino IDV GPM tarifo padidinimo sumažėtų 0,11 proc. punkto, o dėl draudimo atskaiyti VSD ir PSD įmokas, kartu mažinant prezumpcinių išlaidų dydį bei taikymo apimtį Gini indeksas sumažėtų 0,05 proc. punkto.

Pasiūlymo poveikis IDV vykdančioms asmenims

VMI duomenimis IDV (išskyrus žemės ūkio individualią veiklą) 2021 metais vykdė 218,9 tūkst. asmenų, iš kurių 15,9 tūkst. asmenų nepateikė pajamų mokesčio deklaracijos už 2021 metus (tikėtina nevykdė veiklos). Iš likusio skaičiaus dar apie 58,5 tūkst. asmenų deklaravo nulines pajamas.

Gyventojų, deklaravusių >0 apmok. pajamų, skaičius, iš viso:	Deklaruotų apmokestinamųjų pajamų intervalas, eurai:							
	iki 5.000	5.000 - 10.000	10.000 - 15.000	15.000 - 20.000	20.000 - 25.000	25.000 - 30.000	30.000 - 35.000	> 35.000
144,5 tūkst.:	102,0	21,8	9,5	5,1	3,1	1,9	1,0	3,0
Dalis proc.	68,6%	15,1%	6,6%	3,5%	2,2%	1,3%	0,7%	2,1%

IDV (išskyrus žemės ūkio veiklą) vykdančiųjų pasiskirstymas pagal vykdomos veiklos rūšis, tūkst. asmenų

Asmenų, 2021 m. deklaravusių IDV pajamas, skaičius (įskaitant ir deklaravusius nulines pajamas)	Gyventojų deklaravusių IDV pajamas,	Iš jų apmokestinamosios pajamos 15-35 tūkst. eurų,	Iš jų apmokestinamosios pajamos > 35 tūkst. eurų

	skaičius iš viso		
A. Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	2,2	0,2	0,1
B. Kasyba ir karjerų eksploatavimas	0,0	0,0	0,0
C. Apdirbamoji gamyba	10,9	0,4	0,1
D. Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	0,5	0,0	0,0
E. Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	0,1	0,0	0,0
F. Statyba	26,6	1,2	0,1
G. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	26,3	0,9	0,2
H. Transportas ir saugojimas	33,6	0,8	0,1
I. Apyvadinimo ir maitinimo paslaugų veikla	2,0	0,1	0,0
J. Informacija ir ryšiai	11,0	1,3	0,6
K. Finansinė ir draudimo veikla	6,9	0,3	0,1
L. Nekilnojamojo turto operacijos	2,5	0,4	0,0
M. Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	35,0	3,7	1,4
N. Administravimo ir aptarnavimo veikla	7,2	0,4	0,1
O. Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	0,0	0,0	0,0
P Švietimas	14,3	0,4	0,1
Q. Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	2,9	0,1	0,0
R. Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	10,5	0,6	0,1
S. Kita aptarnavimo veikla	13,2	0,2	0,0
T. Namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla; namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų nediferencijuojamų gaminių gamyba ir paslaugų teikimu	0,1	0,0	0,0

			Iš viso	205,8	11,1	3,0
			Galimybė deklaruoti prezumpcines išlaidas 2021 metais naudojosi apie 75 proc. visų pajamas iš individualios veiklos deklaravusių asmenų (nevertinant IDV žemės ūkio veiklą vykdančiųjų, kurie dažniausiai deklaruoja faktines sąnaudas). Iš jų 2,7 tūkst. gyventojų (arba 2,4 proc. prezumpcines išlaidas taikiusių mokėtojų) buvo PVM mokėtojai.			
Dėl neapmokestinamų pajamų už Europos ekonominėje erdvėje parduotą turtą ir būstą	50,7	Siekiant tolygiau paskirstyti mokesčio naštą tarp darbo ir kapitalo, taip pat užtikrinti tolygesnį investicijų į įvairių rūšių kapitalą apmokestinimą, lengvata peržiūrėta ir susiaurinta 2015 m. nuo 5 iki 10 m. prailginant laikotarpį, kurį turi būti išlaikomas nekilnojamasis turtas, kad iš jo perleidimo gautos pajamos būtų neapmokestinamos; trumpesnis išlaikymo laikotarpis paliktas gyvenamojo būsto perleidimui, siekiant nesudaryti mokesčių kliūčių pagrindinio gyvenamojo būsto keitimui.				
Dėl neapmokestinamų gyvybės draudimo išmokų ir grąžinamų įmokų, atitinkančių tam tikras sąlygas (išmokos pagal ilgalaikės draudimo sutartis, taip pat sutartis, kai naudos gavėjas yra beveik pensinio amžiaus ar neįgalus) bei neapmokestinamų išmokų iš pensijų fondų ir sumos, išmokamos išstojus iš pensijų fondo, atitinkančios tam tikras sąlygas, neapmokestinamų pensijų, pensijų anuitetų, rentų	26,8	Lengvata siekiama skatinti ilgalaikį taupymą ir taip patiems gyventojams pasirūpinti didesnėmis pajamomis sulaukus pensinio amžiaus, kas prisideda prie Vyriausybės programos nuostatų, kuriomis numatoma ne tik didinti socialinių išmokų lygį, tačiau skatinti ir papildomą savanorišką pensijų draudimą ir profesinių pensijų fondų veiklą, įgyvendinimo.				
Dėl neapmokestinamų pajamų iš žemės ūkio veiklos (kompensacijos, tiesioginės išmokos, neapmokestinamos ne PVM mokėtojų pajamos iš žemės ūkio veiklos)	20,8	Lengvata pajamoms iš žemės ūkio veiklos (smulkiems ūkininkams ne PVM mokėtojams) buvo nustatyta įtraukiant ūkininkus į apmokestinimo sistemą (iki 2008 m. ūkininkai apskritai buvo atleisti nuo pajamų mokesčio). Kompensacijos, tiesioginės išmokos paprastai skiriamos patirtoms išlaidoms, nuostoliams padengti; jas gaunantis asmuo dėl to negauna papildomos naudos (savo esmė nėra pajamos). Lengvata prisideda prie Vyriausybės programos nuostatų, kuriomis siekiama skatinti žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimą, sudarant sąlygas ūkių gyvybingumo				

		stiprinimui, taip pat sektoriaus atsparumo ekstremalioms situacijoms ir krizėms didinimui, įgyvendinimo.	
Dėl neapmokestinamų darbuotojo naudai darbdavio mokamų draudimo įmokų už papildomą (savanorišką) sveikatos draudimą bei gyvybės draudimo įmokų ir pensijų įmokų	12,9	Lengvata nustatyta siekiant skatinti papildomą (savanorišką) rūpinimąsi sveikatos draudimu bei savanorišką ilgalaikį taupymą, taip pat prisideda pritraukiant kvalifikuotų darbuotojų bei užsitikrinti jų lojalumą darbdaviui galint šalia darbo užmokesčio lengviau pasiūlyti papildomų paslaugų paketą.	
Dėl pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnį neapmokestinamų darbo pajamų (įskaitant jūrininkų pajamas už darbą laive, įregistruotame Europos ekonominės erdvės jūrų laivų registre)	11,3	Lengvata jūrininkų pajamoms nustatyta atsižvelgiant į sektoriaus mažėjimą bei gavus Europos Komisijos pritarimą dėl tokios lengvatos taikymo. Kaimyninės šalys taiko analogiškas ar platesnes lengvatas. Todėl svarbu išlaikyti Lietuvos kaip jūrinės valstybės, užsiimančios laivyba, statusą ir konkurencingumą regione.	
Dėl 5 proc. tarifo, taikomo ne individualios veiklos pajamoms, gautoms pardavus ar kitaip nuosavybėn perleidus netauriųjų metalų laužą	10,1	Lengvata smulkaus turto pardavimo pajamoms nustatyta siekiant išvengti neproporcingų administravimo kaštų tiek iš administratoriaus pusės kontroliuojant smulkius asmeninio turto pardavimo sandorius, tiek iš gyventojų pusės kaupiant tokio turto įsigijimo dokumentus. Be to, atkreiptinas dėmesys, kad metalo laužo pardavimo atveju 5 proc. taikomi apyvartai (nevertinama įsigijimo kaina).	
Dėl verslo liudijimų lengvatų	3,8	<i>PRIIMTAS SPRENDIMAS SIŪLYTI PERŽIŪRĖTI SPECIALIAUS APMOKESTINIMO REŽIMO SĄLYGAS.</i> Galimybė mokėti fiksuoto dydžio pajamų mokesčių nustatyta siekiant palengvinti administracinę našta smulčiausiam verslui, kartu įvertinant ir jo galimybes pildyti sudėtingesnės formos apskaitos dokumentus, reikalingus mokesčiui nuo faktiškai gautų pajamų apskaičiuoti. Įgyvendinant Vyriausybės programos nuostatas, susijusias su teisingesne ir augti palankia mokesčių sistemos krypties iniciatyvas įvertinti mokesčių lengvatų tikslingumą ir poveikį, peržiūrėti mokesčių lengvatas ir specialias sąlygas,	2019 m. duomenimis fiksuoto dydžio GPM mokėjo apie 87 tūkst. asmenų - pavyzdžiui, apie 88 proc. asmenų, deklaravusių pajamas mokant fiksuoto dydžio GPM, generavo iki 25 tūkst. eurų apyvartos per metus - pajamas, artimas 45 tūkst. eurų (PVM registravimosi ribai) deklaruoja itin nedidelis skaičius asmenų:

iškreipiančias apmokestinimo teisingumą ir kuriančias mokesčių arbitražą, peržiūrėtos sąlygos, kurioms esant gali būti mokamas fiksuoto dydžio pajamų mokestis.

Šia tema buvo atlikta analizė, vertinanti efektyvųjį GPM tarifą, kurį sumoka veiklą su verslo liudijimais vykdančias asmenys (žiūrėti teminį interją 2021 metų biudžeto pajamų apžvalgos 16 psl.):

https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/LT_ver/Aktual%C5%ABs_valstyb%C4%97s_finans%C5%B3_duomenys/Ataskaita%202021%20metai.pdf

Įvertinus analizės rezultatus, GPM įstatymo projektu siūloma:

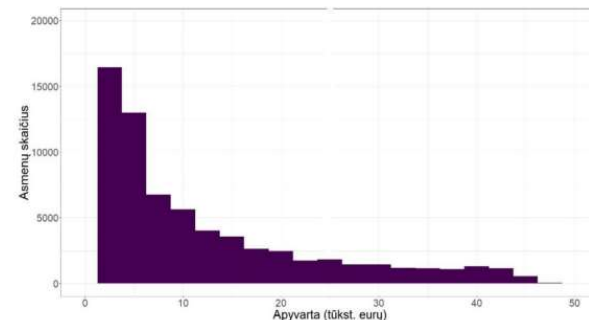
- mažinti pajamų ribą nuo 45 000 eurų iki 20 000 eurų, kurią viršijus negali būti mokamas fiksuoto dydžio pajamų mokestis;

- atsisakyti galimybės fiksuotą mokestį mokėti nuo gyvenamosios paskirties patalpų nuomos, nes ši veikla nėra laikoma individualia veikla;

- nustatyti 30 kalendorinių dienų minimalų laikotarpį, kuriam gali būti išduodamas verslo liudijimas, atsižvelgiant į tai, kad veikla paprastai yra tęstinio pobūdžio.

Papildoma analizė ir argumentacija yra pateikta 2023-06-21 GPM įstatymo projekto aiškinamajame rašte Nr. XIVP-2929 ([XIVP-2929 AIŠKINAMASIS RAŠTAS dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 2, 6, 8, 13\(1\), 16, 17, 18... \(Irs.lt\)](#)), taip pat Mokesčių darbo grupės „Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra“ 19-21 skaidrėse ([2021-06-09 "Lengvatų ir specialiųjų apmokestinimo sąlygų peržiūra"](#)).

Sprendimai dėl individualios veiklos pajamų apmokestinimo, įskaitant galimybę mokėti fiksuoto dydžio pajamų mokestį, peržiūros siūlomi įvertinus ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos parengtoje Lietuvos mokesčių politikos studijoje ([OECD Tax Policy](#)

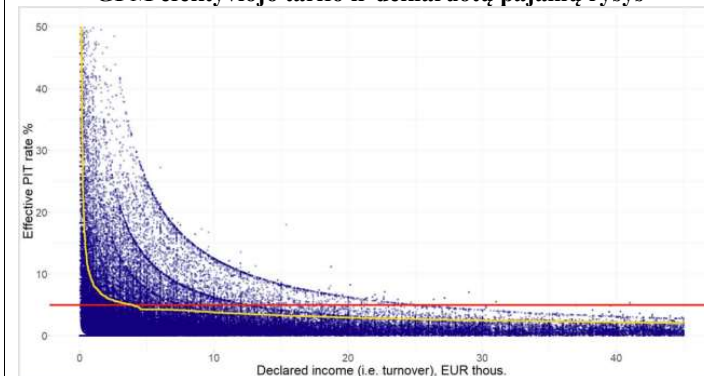

Vertinant efektyvųjį GPM tarifą nustatyta, kad dirbančiųjų su verslo liudijimais GPM efektyvusis tarifas sudarė tik apie 2,2 proc., kai, palyginti, IDV vykdančias asmenys moka bent 5 proc. GPM efektyvųjį tarifą, o su darbo santykiais susijusių pajamų efektyvusis tarifas (įvertinus taikomą NPD) sudarė 17,1 proc.

* unikalūs asmenų skaičius.

VL veiklos grupė	Asmenų sk. (tūkst.)	Pajamos (mln. eurų)	Prezumpcinės apmokestinamosios pajamos (mln. eurų)	Sumokėtas GPM (mln. eurų)
Paslaugos	68,3	604,6	330,5	6,9
Prekyba	15,6	180,5	36,5	1,39
Gamyba	5,1	38	16,8	0,25
Iš viso	87,3*	823	383,7	8,54

Asmenų, deklaravusių pajamas iš paslaugų verslo liudijimų, GPM efektyviojo tarifo ir deklaruotų pajamų ryšys

Daugiau informacijos teminiame interpe 2021 metų biudžeto pajamų apžvalgos 16 psl.:

Reviews: Lithuania 2022 | en | OECD) pateiktas
 išvalgas ir rekomendacijas.

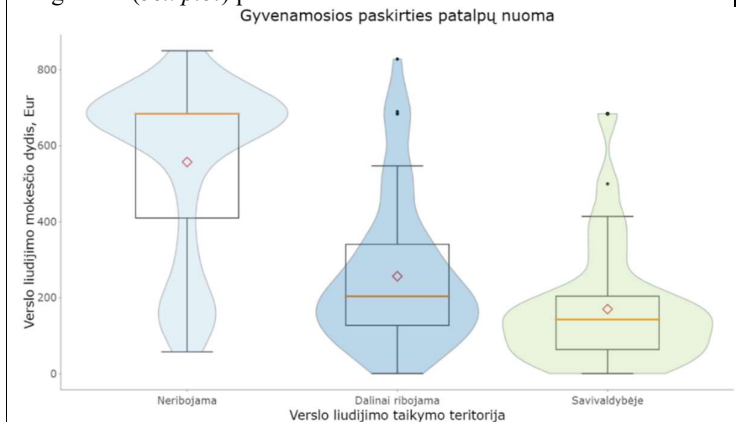
https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/LT_ver/Aktual%C5%ABs_valstyb%C4%97s_finans%C5%B3_duomenys/Ataskaita%202021%20metai.pdf

Verslo liudijimai už nekilnojamojo turto nuomą

Iš visų verslo liudijimais leidžiamų vykdyti veiklų, nekilnojamojo turto nuomos veikla 2022 metais buvo populiariausia, vertinant ir pagal už šį verslo liudijimą (toliau – VL) mokėtiną fiksuoto GPM sumą (55 % visos mokėtinos sumos už visus VL), ir pagal VL įsigijusių asmenų skaičių (21% visų asmenų, turėjusių VL).

VL mokesčio dydžio įvairovė atvaizduojama nevertinant savivaldybių sprendimų taikyti lengvatas šio mokesčio dydžiui. Per 2022 metus apie 46% visų VL įsigijusių gyventojų buvo pritaikytos lengvatos, o GPM praradimai dėl savivaldybių suteiktų lengvatų sudarė apie trečdalią visų surinktų pajamų iš GPM už VL (per 2022 metus gauta 12,5 mln. eur GPM).

VL mokesčio dydžio pasiskirstymą pateikiame stačiakampės diagramos (*box plot*) pavidalu:

Duomenys rodo, kad VL mokesčio dydis reikšmingai priklauso nuo pasirenkamos veiklos vykdymo teritorijos, kuri gali būti trijų tipų: neribojant veiklos teritorijos (toliau - Neribojama), visoje Lietuvoje, išskyrus didžiąsias savivaldybes (toliau - Dalinai ribojama) ir konkrečios savivaldybės teritorijoje (toliau - Savivaldybėje). Neribojamos teritorijos tipo VL konkrečioje savivaldybėje galima

		<p>įsigyti tik joje deklaravusiems gyvenamąją vietą. Tad, pavyzdžiui, Skuode registruotas asmuo, turintis butą Vilniuje, gali jį nuomoti mokėdamas per metus 58 Eur GPM (Skuodo raj. savivaldybės tarybos nustatyto VL mokesčio dydžio pasekmė), kai visų savivaldybių šio VL mokesčio dydžio mediana yra 684 Eur.</p> <p>Didžiausias vidutinis VL mokesčio dydis yra, kai teritorija yra Neribojama (557,3 Eur). Kai teritorija yra Dalinai ribojama, vidutinis VL mokesčio dydis yra daugiau nei dvigubai mažesnis (siekia apie 257 Eur), o kai veikla vykdoma Savivaldybėje – mažesnis apie tris kartus (sudaro apie 170 Eur).</p> <p>Kai teritorija Neribojama, apie 25 proc. atvejų VL mokesčio dydžiai yra vienodi – lygūs 684 Eur, o VL mokesčio dydis dažniau nustatomas didesnis nei vidutinis, nes mediana sutampa su trečiuoju kvartiliu ir yra didesnė nei vidurkis (557 Eur). Verta atkreipti dėmesį ir į tai, kad nors dauguma savivaldybių linkusios nustatyti VL mokesčio dydį, artimą medianai, yra ir nemažai (18,3%) savivaldybių, nustačiusių kur kas žemesnį (iki 200 Eur) VL mokesčio dydį.</p> <p>Tuo tarpu, kai teritorija yra Dalinai ribojama arba vykdoma Savivaldybėje, VL mokesčio dydžiai susikoncentravę ties žemesnėmis reikšmėmis, kadangi mediana yra žemiau stačiakampyje atvaizduoto imties vidurkio (atitinkamai 204 Eur ir 143 Eur). Visgi Dalinai ribojamai teritorijai būdinga didesnė VL mokesčio dydžio įvairovė nei Savivaldybėje – vertinant mokesčių dydžių koncentraciją pasiskirstymo skirtumus, Dalinai ribojamos teritorijos atveju mokesčių dydžiai yra pasiskirstę siauresnėje aibėje nei Savivaldybėje – tai grafiškai iliustruoja platesnė „vazos“ apačia. Be to, iš grafiko matyti, kad atstumas tarp viršutinio ir apatinio kvartilių yra didesnis Dalinai ribojamos teritorijos atveju (apatinis kvartilis Dalinai ribojamoje teritorijoje yra 127,5 Eur, viršutinis – 341 Eur, o Savivaldybėje apatinis kvartilis – 64 Eur, viršutinis – 204,5 Eur).</p> <p>Iš grafiko matyti ir tai, kad Dalinai ribojamoje ir Savivaldybės teritorijose yra po keletą išskirčių, t. y. tokių VL mokesčio dydžių, kurie yra reikšmingai didesni nei nustatyti kitų savivaldybių. Tuo tarpu Neribojant veiklos teritorijos išskirčių nėra.</p> <p>Apibendrinant galima sakyti, kad VL mokesčio dydis reikšmingai priklauso nuo veiklos vykdymo teritorijos (tai pagrįsta), bet savivaldybių nustatyto mokesčio dydžio už tą patį VL, leidžiantį veiklą vykdyti ne vien tik VL išdavusioje savivaldybėje labai skiriasi, o</p>
--	--	--

			<p>Neribojami VL turi didžiausią VL mokesčio dydžio variaciją - tai jau laikytina ydinga galimybe, nes už tą pačią veiklą, leidžiamą vykdyti bet kur Lietuvos teritorijoje, sumokamas GPM labai skiriasi priklausomai nuo asmens deklaruotos gyvenamosios vietos.</p> <p>Iliustratyvu, kad 100 daugiausiai nekilnojamojo turto mokesčio už nekomercinės paskirties NT 2021 metais deklaravusių asmenų (iš esmės didžiausią nekomercinės paskirties NT vertę valdančių) vidutiniškai turi apie 20 NT objektų. Iš šių asmenų, 11 nuomojo NT tik su VL ir iš viso sumokėjo apie 5 proc. GPM už VL (vertinant nuo deklaruotų nuomos pajamų). Dar 32 asmenys GPM už NT nuomą sumokėjo mišriu būdu (įsigydami VL ir deklaruodami 23 pajamų rūšies kodu⁷), vidutiniškai sumokėdami apie 10 proc. GPM. 29 asmenys deklaravo NT nuomos pajamas tik 23 pajamų rūšies kodu, sumokėdami 15 proc. GPM, ir dar 28 asmenys pajamų iš NT nuomos nedeclaravo visai.</p>
Dėl neapmokestinamų loterijų laimėjimų iš Europos ekonominės erdvės valstybių	3,2	Neapmokestinami tik loterijų laimėjimai, išmokami iš jau apmokestintų lėšų (įtvirtintas modelis, kad mokestis sumokamas įmonės lygiu).	
Dėl neapmokestinamų palūkanų už vertybinius popierius, indėlius ir suteiktus alternatyvaus finansavimo kreditus	2,6	Lengvata buvo peržiūrėta 2015 m. ir, siekiant tolygesnio mokestinės naštos pasiskirstymo tarp darbo ir kapitalo, susiaurinta neapmokestinamą palūkanų sumą sumažinant nuo 3000 iki 500 eurų ir tokiu būdu ją tikslingai nukreipiant apmokestinti didesnes pajamas gaunančius gyventojus.	
Dėl neapmokestinamų pajamų, gautų teikiant paslaugas pagal paslaugų kvitą	1	Lengvata trumpalaikių paslaugų pagal kvitą teikimui nustatyta siekiant sumažinti nelegalaus darbo apimtį ir neapskaitomo darbo užmokesčio atvejus žemės ūkyje ir miškininkystėje, taip prisidedant prie bendro šėšelio mažinimo; taip pat didinti bedarbių užimtumą. Tokia tvarka leidžia mažinti neapskaitomo darbo, kurį priešingu atveju yra sudėtinga, administruoti, atvejus, o kartu prisideda prie Vyriausybės programos nuostatų, kuriomis siekiama skatinti žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimą, sudarant sąlygas būtent mažesnių ūkių gyvybingumo stiprinimui, įgyvendinimo per	

⁷ Pajamos iš NT nuomos apmokestinamos 15 proc. GPM tarifu. VSD ir PSD mokesčiai deklaruojant tokias pajamas neskaiciuojami, kaip ir įsigyjant VL už NT nuomą atveju.

		palankesnes sąlygas rasti sezoniniams žemės ūkio darbams reikalingos darbo jėgos.	
Dėl neapmokestinamų pajamų iš finansinių priemonių pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ar išvestinių finansinių priemonių realizavimo	0,6	Lengvata peržiūrėta 2015 m. ir, siekiant tolygesnio mokestinės naštos pasiskirstymo tarp darbo ir kapitalo, susiaurinta neapmokestinamą vertybinių popierių pardavimo sumą sumažinant nuo 3000 iki 500 eurų ir tokiu būdu ją tikslingai nukreipiant apmokestinti didesnes pajamas gaunančius gyventojus.	
Dėl neapmokestinamų pajamų iš kooperatinės bendrovės pelno	0,3	Lengvata orientuota į kooperacijos žemės ūkio sektoriuje skatinimą. Kooperacija užtikrina geresnes derybines galias ūkininkams, skatina ūkininkus diversifikuoti (plėsti) veiklą. Dėl šios priežasties didėja konkurencija žemės ūkio žaliavų perdirbėjams ir produkcijos pardavėjams, kas atitinka Vyriausybės programos nuostatas, kuriomis siekiama skatinti žemės ir maisto ūkio pridėtinės vertės ir konkurencingumo didinimą, be kita ko, remiant modernias žemdirbių bendradarbiavimo formas, įskaitant kooperaciją.	
Dėl neapmokestinamų pajamų už gyventojų surinktas miško gėrybes	0,2	Lengvata nustatyta siekiant išvengti neproporcingų administravimo kaštų. Be to, neapmokestinama suma yra artima tai, kuri būtų neapmokestinama dėl NPD taikymo, jei būtų gauta iš darbo santykių.	
Dėl neapmokestinamų sporto, meno ir kitų konkursų tvarka skirtų premijų, mokamų iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, meno kūrėjų organizacijų lėšų ar inicijuotų ne pelno siekiančių organizacijų	0,2	Lengvata nustatyta siekiant paskatinti asmenis, nusipelnčius sporto, kultūros, mokslo srityse, ypač atsižvelgiant į tai, kad atitinkami nuopelnai paprastai būna susiję ir su Lietuvos vardo garsinimu, kas atitinka Vyriausybės programos nuostatas, susijusias su siekiu garsinti Lietuvą ir didinti jos patrauklumą per sporto pasiekimus ir kūrybinę veiklą.	
Dėl neapmokestinamų sporto varžybų prizų, kai juos skiria sporto organizacijos	0,1	Lengvata nustatyta atsižvelgiant į tai, kad tokie prizai ir laimėjimai būna skiriami už reikšmingus pasiekimus sportininkams, garsinantiesiems Lietuvos vardą, kas prisideda prie Vyriausybės programos siekio skatinti fizinį gyventojų aktyvumą, formuoti poreikį sportuoti visą gyvenimą, o taip pat garsinti Lietuvą per sporto pasiekimus, įgyvendinimo.	

Dėl neapmokestinamų palūkanų už pavėluotą atsiskaitymą už žemės ūkio produkciją	0,001	Lengvata nustatyta atsižvelgiant į tai, kad šios palūkanos mokamos tik teisės aktuose nustatytais atvejais vėluojant atsiskaityti už produkciją, t.y. jos mokamos žemės ūkio veikla užsiimančiam asmeniui kaip kompensacija už patirtą žalą dėl pavėluoto atsiskaitymo.	
---	-------	---	--

*Lengvatų įverčiai apskaičiuoti laikant, kad standartinis akcizų tarifas (atskaitos taškas) yra Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 59 straipsnyje gamtinėms dujoms nustatytas 23,6 euro už 1 MWh akcizų tarifas.

** Lengvatos įvertis apima ir pagal Europos Sąjungos teisę privalomos lengvatos dalį.

Šaltinis – Finansų ministerija.